

Valstybinio audito ataskaita

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOJE
ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO)
AUDITO REZULTATŲ

2014 m. liepos 15 d. Nr. FA-P-10-7-46

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS</u>	<u>6</u>
<u>1. Dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių</u>	<u>6</u>
<u>2. Dėl valstybės lėšų naudojimo teisėtumo</u>	<u>8</u>
2.1. Dėl aktyvių darbo rinkos politikos priemonių finansavimo	8
2.1.1. Dėl viešųjų darbų finansavimo Užimtumo fondo ir specialiųjų tikslinių dotacijų lėšomis	8
2.1.2. Dėl kelionės išlaidų apmokėjimo	13
2.2. Dėl lėšų panaudojimo neįgaliųjų būstui pritaikyti	14
2.3. Dėl išlaidų neįgaliųjų asistentams	17
2.4. Dėl rekonstrukcijos darbų pirkimo Kupiškio socialinės globos namuose	18
2.5. Dėl išlaidų valstybės remiamiems būsto kreditams padengti	20
<u>3. Dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumo</u>	<u>21</u>
3.1. Dėl socialinės globos įstaigų patalpų nuomos	21
3.1.1. Negyvenamųjų patalpų nuoma	21
3.1.2. Gyvenamųjų patalpų naudojimas	23
3.1.3. Dėl techninės pagalbos priemonių	24
3.1.4. Dėl laikinojo apgyvendinimo punkto	26
<u>4. Kiti pastebėjimai</u>	<u>28</u>
4.1. Dėl subsidijos neįgaliųjų darbo užmokesčiui mokėti	28
4.2. Dėl paramos darbo vietoms steigti	30
4.3. Dėl socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos vykdymo	33
4.4. Dėl atrankos konkursų organizavimo ir vykdymo	38
4.5. Dėl savivaldybėms skirtų lėšų socialinėms išmokoms	41
<u>5. Rekomendacijos</u>	<u>41</u>
<u>PRIEDAI</u>	<u>44</u>

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti: audituojamo subjekto 2013 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę, taip pat valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Tai Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, formuojanti valstybės politiką, organizuojanti, koordinuojanti ir kontroliuojanti jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendinanti socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavestose valdymo srityse. Ministerija formuoja ir įgyvendina valstybės politiką darbo, socialinio draudimo, socialinės paramos, šeimos ir jaunimo, socialinės integracijos, valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti, bendruomenių ir nevyriausybių organizacijų plėtros srityse.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Audituojamu laikotarpiu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai vadovavo ministrė Algimanta Pabedinskienė, vyriausiosios buhalterės funkcijas vykdė Apskaitos ir atskaitomybės departamento direktorė Marija Romanovska.

Audituojamas laikotarpis – 2013 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad metinėse konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl metinio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2013 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį. Jį sudarė Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, Grynojo turto pokyčių ataskaita ir Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta Finansinės būklės ataskaitoje, 2013 metų pradžioje buvo iš viso 950 711,0 tūkst. Lt, pabaigoje – 960 909,0 tūkst. Lt.

2013 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas pagal ministerijos, 57 jai pavaldžių įstaigų, 10 teritorinių darbo biržų, pavaldžių Lietuvos darbo biržai, ir vienos viešosios įstaigos pateiktus duomenis.

Dėl metinio konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

2013 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas, Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių d. ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita, Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita ir Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių d. ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, parengti pagal 2013 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2013 m. konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos sudarytos ministerijos ir jai 57 pavaldžių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos 2013 m. vykdė 17 programų:

- Užimtumo didinimas;
- Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra;
- Socialinių paslaugų plėtra globos ir kitose įstaigose;
- Valstybinės pensijos, šalpos ir kitos socialinės paramos išmokos;
- Išmokos vaikams;
- Vaikų išlaikymo fondas;
- Socialinės apsaugos srities specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams;
- Specialioji valstybės paramos gyvenamiesiems namams butams įsigyti finansavimo programa;

- Šeimos gerovės ir vaiko teisių apsaugos politikos įgyvendinimas;
- Jaunimo politikos įgyvendinimas;
- Neįgaliųjų socialinė integracija;
- Socialinės aprėpties stiprinimas;
- Europos pabėgėlių fondo programa;
- Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai programa;
- Nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių plėtra;
- Vietos bendruomenių savivaldos programa;
- Socialinės apsaugos ir darbo politikos įgyvendinimo administravimas.

Joms įgyvendinti panaudota 3 015 353,4 tūkst. Lt asignavimų; 3 003 318,7 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 158 481,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui) ir 12 034,6 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavesta administruoti ir Užimtumo fondo lėšas. Šis fondas yra piniginės lėšos, kaupiamos ir saugomos ministerijos sąskaitoje. Jis atskiras nuo valstybės biudžeto. 2013 m. fondo pajamas sudarė nepanaudotas praeitų metų likutis (4 717,0 tūkst. Lt), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos į Užimtumo fondą pervestos lėšos (167 527,8 tūkst. Lt), Lietuvos darbo biržos pajamos (53,8 tūkst. Lt), kitos teisėtai gautos lėšos (284,5 tūkst. Lt). Jos panaudotos vykdyti Užimtumo rėmimo įstatyme nustatytas aktyvias darbo rinkos politikos priemones (101 345,8 tūkst. Lt), išlaikyti ir plėtoti Lietuvos ir 10 teritorinių darbo biržų (66 466,1 tūkst. Lt), administruoti Užimtumo fondą (640,6 tūkst. Lt).

Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Vertiname ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos audito sritims, atlikome:

- turto audito procedūras: vertiname turto teisinę registraciją, jo naudojimo ir nurašymo, perdavimo pagal panaudos ir nuomos sutartis teisėtumą;
- išlaidų audito procedūras: vertiname prekių, paslaugų, darbų pirkimo, pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai, darbo užmokesčio mokėjimo, nuomos, kitų paslaugų išlaidų, dotacijų savivaldybėms, Užimtumo fondo lėšų naudojimo teisėtumą;
- valstybės investicijų projektų audito procedūras: vertiname ministerijos veiksmus vykdant investicijų projektų atranką, kontrolę (informacijos surinkimą, sisteminimą, analizę), probleminių investicijų projektų vykdymo eigą;
- pajamų audito procedūras: vertiname pajamų už suteiktas paslaugas ir parduotas prekes gavimą ir pervedimą į valstybės biudžetą.

Atliekant minėtas audito procedūras vadovautasi teisės aktais, kurie yra pateikti 1 priede.

Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, atsižvelgėme į pažeidimų poveikį ir su audituojamu subjektu aptarėme juos lėmusias priežastis, įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. DĖL KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ

Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo¹ 24 str. 1 dalyje nurodyta, kad, sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turta, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS). Remiantis jais Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas ataskaitoje nurodytu atskaitiniu laikotarpiu.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 21 str. 6 dalį nukrypti nuo standartų galima tik esant aplinkybėms, nepriklausančioms nuo viešojo sektoriaus subjekto valios, suderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiant informaciją apie kiekvieną nukrypimą, jų priežastis ir poveikį viešojo sektoriaus subjekto turtui, finansavimo sumoms, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms.

Įvertinę 2013 metų ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisingumą, nustatėme apskaitos klaidas, kurios daro įtaką Finansinės būklės ir Veiklos rezultatų ataskaitų teisingumui.

Pastebėjimai, neturintys įtakos nepriklausomai nuomonei dėl finansinių ataskaitų duomenų, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms pateikti raštuose (2 priedas).

Audito metu nenustatėme reikšmingų ministerijos 2013 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų iškraipymų.

Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos

Ministerijai pavaldžios įstaigos netinkamai įtraukė į apskaitą kultūros vertybes – priskyrė jas pastatams ir skaičiavo nusidėvėjimą, nevertino tikrąja verte.

Vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“² 5 punktu, nekilnojamąja kultūros vertybe laikomas kultūros paveldo objektas, įregistruotas Kultūros vertybių registre, ir kitoks kultūrinę vertę ar visuomeninę reikšmę turintis statinys.

Audito metu nustatyta, kad Adakavo, Jurdaičių socialinės globos įstaigų ir Gerontologijos reabilitacijos centro pastatai yra pripažinti kultūros vertybėmis ir įregistruoti Kultūros vertybių registre, tačiau įstaigos šių pastatų kultūros vertybėms nepriskyrė ir nesilaikė VSAFAS reikalavimų, taikomų kultūros vertybių apskaitai.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174.

1 lentelė. Informacija apie Kultūros vertybių registre įregistruotus įstaigų pastatus

Įstaigos pavadinimas	Pastatų skaičius, vnt.	Pastatų pradinė vertė, Lt	Pastatų likutinė vertė, Lt	Per 2013 m. apskaičiuota nusidėvėjimo suma, Lt
Adakavo SGN	3	1 039 292,0	846 533,0	10 692,0
Jurdaičių SGN	22	14 631 565,54	11 372 475,22	163 721,02
Gerontologijos ir reabilitacijos centras	3	10 056 850,37	8 252 080,4	238 983,8
Iš viso:	28	25 727 707,91	20 471 088,65	413 396,82

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal socialinės globos įstaigų ir Kultūros vertybių apsaugos departamento pateiktus dokumentus

Ministerijai pavaldžios įstaigos skaičiavo kultūros vertybių nusidėvėjimą ir finansinėse ataskaitose jas neteisingai nurodė likutine verte, taip nesilaikė 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 42 punkto, pagal kurį kultūros vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose yra nurodomos tikrąja verte (tikrosios vertės metodas), taip pat 44 ir 61 punktų, pagal kuriuos kultūros vertybės yra laikomos neriboto naudojimo laiko turtu, kurio nusidėvėjimas neskaiciuojamas.

Adakavo ir Jurdaičių socialinės globos namai ir Gerontologijos reabilitacijos centras per 2013 m. iš viso apskaičiavo 413,4 tūkst. Lt jų patikėjimo teise valdomų pastatų – kultūros vertybių, kurių likutinė vertė – 20 471,1 tūkst. Lt, nusidėvėjimo sąnaudų.

Aknystos, Aukštelkės, Didvyžių, Ilguvos, Strėvininkų, Viešvilės, Jotainių socialinės globos namai jų valdomas nekilnojamasias kultūros vertybes apskaitoje tinkamai priskyrė kultūros vertybėms, bet neteisingai jas įtraukė į apskaitą likutine ar įsigijimo, o ne tikrąja verte. Ministerijos 2013-12-31 konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje įstaigų į apskaitą įtrauktų kultūros vertybių vertė sudarė 6 108,6 tūkst. Lt.

Šios įstaigos nesilaikė minėto standarto 42 punkto ir rengdamos metines finansines ataskaitas kultūros vertybių tikrosios vertės nenustatė. Pagal šio standarto 63 punktą kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis draudžiamąja verte, jei šios vertybės yra apdraustos.

Audito metu palyginę socialinės globos įstaigų nekilnojamųjų kultūros vertybių balansines ir draudžiamąsias vertes, nustatėme reikšmingų skirtumų.

2 lentelė. Nekilnojamųjų kultūros vertybių balansinės ir draudžiamosios verčių palyginimo pavyzdžiai

Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Balansinė vertė, Lt	Draudžiamoji vertė pagal turto draudimo sutartį, Lt	Skirtumas, Lt
Dvaras (unikalus Nr. 6694-0028-1015) (Jotainių SGN)	166 816	3 992 438	3 825 622
Sanatorija su rūsiu, priestatu (unikalus Nr. 5496-4007-5027) (Aukštelkės SGN)	524 238	690 700	166 462
Sandėlis su rūsiu (unikalus Nr. 5496-4007-5038) (Aukštelkės SGN)	0	50 400	50 400

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal socialinės globos įstaigų (SGN) pateiktus dokumentus

Dauguma minėtų įstaigų patikėjimo teise valdomų nekilnojamųjų kultūros vertybių apdraudusios nebuvo, todėl, remiantis 12-ojo VSAFAS 64 punktu, jų tikroji vertė turėjo būti nustatyta vadovaujantis to turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo vertinimo duomenimis.

Nustatėme atvejų, kai neapdraustų kultūros vertybių balansinė vertė labai skyrėsi nuo Registrų centro nurodytos jų vertės pagal rinkos verčių žemėlapi.

3 lentelė. Nekilnojamojų kultūros vertybių balansinės ir rinkos verčių palyginimo pavyzdžiai

Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Balansinė vertė, Lt	Vertė pagal rinkos verčių žemėlapi 2014-01-01, Lt	Skirtumas, Lt
Gyvenamasis namas, Ilas korpusas (unikalus Nr. 8492-0007-2049) (Ilguvos SGN)	425 866	18 500	-407 366,0
Pensionatas, I korpusas (4960-0000-012) (Strėvininkų SGN)	866 593,28	112 000	-754 593,2
Pastatas, globos namai (9491-7000-2016) (Viešvilės SGN)	303769	476 000	172 231,0

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal socialinės globos įstaigų pateiktus dokumentus

Ministerijai pavaldžios įstaigos nesilaikė 12-ojo VSAFAS reikalavimų ir nekilnojamąsias kultūros vertybes netinkamai priskyrė pastatams, skaičiavo jų nusidėvėjimą, po pirminio pripažinimo nevertino kultūros vertybių tikrosios vertės ir finansinėse ataskaitose nurodė jų vertę, neatitinkančią draudžiamosios ar Registrų centro skelbiamos rinkos vertės. Todėl 2013-12-31 konsoliduotajame finansinių ataskaitų rinkinyje nurodyti neteisingi duomenys:

- Finansinės būklės ataskaitoje nurodytas 20 471,1 tūkst. Lt didesnis pastatų vertės likutis; negalėjome patvirtinti 6 108,6 tūkst. Lt (iš 6 533,7 tūkst. Lt) nekilnojamojų kultūros vertybių, 26 539,9 tūkst. Lt (iš 668 328,9 tūkst. Lt) finansavimo sumų ir tikrosios vertės rezervo 39,8 tūkst. Lt (iš 426,6 tūkst. Lt) likučių teisingumo;
- Veiklos rezultatų ataskaitoje nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos ir finansavimo pajamos nurodytos 413,4 tūkst. Lt didesnės.

2. DĖL VALSTYBĖS LĖŠŲ NAUDOJIMO TEISĖTUMO

2.1. Dėl aktyvių darbo rinkos politikos priemonių finansavimo

2.1.1. Dėl viešųjų darbų finansavimo Užimtumo fondo ir specialiųjų tikslinių dotacijų lėšomis

Vadovaujantis Užimtumo rėmimo įstatymu³, ministerijai kartu su kitomis institucijomis pavesta įgyvendinti užimtumo rėmimo politiką. Užimtumo rėmimo priemonės ir darbo rinkos paslaugos finansuojamos iš Užimtumo fondo, valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos struktūrinių ir kitų fondų bei šaltinių.

Lietuvos Respublikos 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatyme⁴ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai patvirtinta 26 677 tūkst. Lt dotacijų savivaldybėms vykdyti valstybinę (valstybės perduotą savivaldybėms) funkciją – dalyvauti rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas.

³ Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas, 2006-06-15 Nr. X-694, 22, 24, 29 ir 34 str.

⁴ Lietuvos Respublikos 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2012-12-20 Nr. XII-65.

Užimtumo rėmimo įstatyme⁵ nustatytos 9 aktyvios darbo rinkos politikos priemonių rūšys ir 6 užimtumo rėmimo programų rūšys, kurios ir galėtų būti finansuojamos tikslinės dotacijos lėšomis.

Užimtumo rėmimo įstatyme nustatytos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir programos

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių rūšys:

- bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinis mokymas;
- remiamas įdarbinimas:
  - įdarbinimas subsidijuojant;
  - darbo įgūdžių įgijimo rėmimas;
  - darbo rotacija;
  - viešieji darbai;
- parama darbo vietoms steigti:
  - darbo vietų steigimo subsidijavimas;
  - vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas;
  - savarankiško užimtumo rėmimas;
- bedarbių teritorinio judumo rėmimas.

Užimtumo rėmimo programų rūšys:

- nedarbo prevencijos;
- teritorinės užimtumo rėmimo;
- gyventojų teritorinio judumo skatinimo;
- imigrantų, tautinių mažumų integravimo į darbo rinką;
- darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų, numatytų Užimtumo rėmimo įstatymo 4 str., rėmimo;
- kitos.

Audito metu nustatyta, kad savivaldybės specialiąsias tikslines dotacijas, pagal 2013 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą gautas darbo rinkos politikos priemonėms ir gyventojų užimtumo programoms vykdyti, naudoja tik pagal vieną aktyvios darbo rinkos politikos priemonės rūšį – finansuoja viešuosius darbus.

Savivaldybės dotacijų pagal kitas aktyvias darbo rinkos politikos priemones ir užimtumo rėmimo programas nenaudojo. Pagal minėtą įstatymą savivaldybės nedalyvauja finansuojant kitas aktyvios darbo rinkos politikos priemones. Jas finansuoja teritorinės darbo biržos kartu su darbdaviais, o savivaldybėms nustatytos funkcijos – tik dalyvauti įgyvendinant viešųjų darbų priemones. Ministerija jokių metodikų, tvarkų, leidžiančių savivaldybėms dalyvauti kitose aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse, neparengė, nepriėmė jokių sprendimų dėl užimtumo rėmimo programų rengimo.

Viešieji darbai yra viena iš aktyvių darbo rinkos politikos priemonių (remiamasis įdarbinimas). Ją vykdant siekiama sudaryti sąlygas darbo ieškantiems asmenims užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų ir ekonominių sunkumų patiriančių įmonių darbuotojams laikinai įsidarbinti. Pagal įstatymą⁶ darbdaviui, įdarbinusiam pagal darbo sutartį atlikti viešuosius darbus teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, už kiekvieną jų mokama subsidija darbo užmokesčiui mokėti.

Kaip nustatyta Užimtumo rėmimo įstatyme, lėšos pagal savivaldybių ir teritorinių darbo biržų viešųjų darbų programoms vykdyti skiriamų lėšų santykį (procentais) yra skiriamos atsižvelgiant į

⁵ Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas, 2006-06-15 Nr. IX-694, 22, 24, 34 str.

⁶ Ten pat, 28 str. 8 d.

viešųjų darbų metu vykdomas valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) ar savivaldybių savarankiškas funkcijas.

Užimtumo rėmimo įstatyme nustatytas viešųjų darbų programų finansavimas

Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. 11 dalyje nustatyta, kad savivaldybės, įgyvendindamos viešųjų darbų programą, kurios metu vykdomos valstybinės (valstybės savivaldybėms perduotos) funkcijos, skiria 40 proc., o teritorinės darbo biržos – 60 proc. subsidijos darbdaviams už kiekvieną įdarbintą teritorinės darbo biržos siūstą asmenį darbo užmokesčiui mokėti.

To paties straipsnio 12 dalis nustato, kad, įgyvendinant savivaldybės patvirtintą viešųjų darbų programą, kurios metu vykdomos savarankiškosios savivaldybių funkcijos, savivaldybė iš savo biudžeto darbdaviams skiria nuo 20 iki 50 proc., o teritorinės darbo biržos – nuo 50 iki 80 proc. nurodytos subsidijos darbo užmokesčiui mokėti.

Šio straipsnio 13 dalyje nustatyta, kad, įgyvendinant teritorinių darbo biržų patvirtintus viešųjų darbų projektus, teritorinės darbo biržos moka darbdaviams 100 arba 50 proc. subsidijos darbo užmokesčiui mokėti.

Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2013 m. teritorinės darbo biržos viešiesiems darbams finansuoti panaudojo 41 995,5 tūkst. Lt Užimtumo fondo lėšų: pagal Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. 11 dalį savivaldybėms valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti pervesta 35 558,6 tūkst. Lt, o pagal teritorinių darbo biržų patvirtintus viešųjų darbų projektus (28 str. 13 dalis) – 6 436,9 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad teritorinės darbo biržos lėšų viešųjų darbų programoms vykdyti pagal įstatymo 28 str. 12 dalį, t. y. kai vykdomos savivaldybių savarankiškosios funkcijos, 2013 m. ir ankstesniais laikotarpiais neskyrė, nes savivaldybės, teikdamos paraiškas, nenurodė planuojamų skirti 20–50 proc. lėšų iš savivaldybių biudžeto.

Buvo kreiptasi į 10 savivaldybių⁷ su prašymu nurodyti jų administracijų skiriamų savivaldybės biudžeto lėšų dalį, panaudotą viešiesiems darbams finansuoti. Jos patvirtino, kad savivaldybės biudžeto lėšų viešųjų darbų programoms vykdyti neskiria, o savivaldybių privaloma skirti dalis sudaro 40 proc., ją administracijos skiria iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšų.

Analizuojant savivaldybių administracijų patvirtintas viešųjų darbų programas nustatyta, kad jose tvirtinami sąrašai darbdavių, kurie organizuos nurodytus viešuosius darbus, planuojami vykdyti darbai, skiriamų lėšų sumos, tačiau nurodyti viešieji darbai nėra suskirstomi pagal valstybės (valstybės perduotas savivaldybėms) ir savivaldybių savarankiškas funkcijas, todėl neaišku, kokio finansavimo šaltinio lėšomis ir kokiomis dalimis savivaldybė juos ketina finansuoti.

Susipažinus su savivaldybių pateiktomis viešųjų darbų programomis ir įgyvendinimo ataskaitomis nustatyta, kad didžioji dalis visose savivaldybėse vykdomų darbų yra tiesiogiai susiję su Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnyje išvardytomis savarankiškosiomis savivaldybių funkcijomis, todėl jų administracijos turėjo skirti 20–50 proc. savų, t. y. savivaldybių biudžetų, lėšų.

Pateikiame Vilniaus m. savivaldybės viešųjų darbų sąrašą patvirtintų darbų pavyzdžius.

Vilniaus m. savivaldybės viešųjų darbų palyginimas su savarankiškosiomis savivaldybių funkcijomis

Teritorijos tvarkymo darbai: šiukšlių rinkimas, šienavimas, sniego valymas, lauko tualetų valymas, miško, parkų, skverų tvarkymas, upių, ežerų ir kitų vandens telkinių bei paplūdimių valdymas ir

⁷ Vilniaus miesto, Kauno miesto, Klaipėdos rajono, Kalvarijos, Vilkaviškio rajono, Kazlų Rūdos, Šalčininkų rajono, Pakruojo rajono, Šilutės rajono, Joniškio rajono.

priežiūra, gėlynų priežiūra, medžių genėjimas, gyvatvorių tvarkymas, priskirtini Vietos savivaldos įstatymo⁸ 6 str. 26 p. nustatytai savarankiškajai savivaldybių funkcijai – kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas.

Maisto paruošimo darbai priskirtini minėto įstatymo str. 10 p. nurodytai funkcijai – maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas.

Mokyklų, darželių, sveikatos priežiūros, socialinių kultūrinių įstaigų pagalbiniai statybos ir remonto darbai priskirtini 6 str. 4 p. nurodytai funkcijai – savivaldybės biudžetinių įstaigų steigimas ir išlaikymas.

Istorijos ir kultūros paveldo, kapinių, parkų, kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų tvarkymo pagalbiniai darbai atitinka minėto str. 25 ir 41 punktuose nurodytas funkcijas: savivaldybės saugomų teritorijų steigimas, apsauga ir tvarkymas; kapinių priežiūros organizavimas.

Savivaldybės Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. 4 d. įpareigotos rengti viešųjų darbų programas ir jas tvirtinti, kai vykdo valstybines ir savarankiškąsias savivaldybių funkcijas.

Pažymėtina, kad šių funkcijų atskyrimas turi tiesioginę įtaką finansavimo šaltiniui ir Užimtumo fondo ir specialiųjų tikslinių dotacijų skiriamų lėšų dydžiui, bet ministerija ir Lietuvos darbo birža nevykdo kontrolės ir neužtikrina, kad savivaldybių administracijos atskirtų minėtas funkcijas ir savarankiškosoms funkcijoms vykdyti užtikrintų finansavimą savivaldybių biudžetų lėšomis.

Didžioji dalis savivaldybėse atliekamų viešųjų darbų pagal jų pobūdį yra susiję su savarankiškųjų savivaldybėms priskirtų funkcijų vykdymu, kurioms finansuoti administracijos privalo skirti 20–50 proc. savivaldybių biudžetų lėšų, bet visi viešieji darbai finansuojami tik Užimtumo fondo ir specialiųjų tikslinių valstybės biudžeto dotacijų lėšomis. Pagal įstatymą, taip finansuojant viešųjų darbų programas, turi būti vykdomos valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos.

Remiantis Užimtumo rėmimo įstatymu, viešieji darbai yra siejami su laikinojo pobūdžio darbais, tačiau iš savivaldybių patvirtintų viešųjų darbų programų matome, kad dauguma savivaldybėse vykdomų viešųjų darbų yra nuolatinio pobūdžio, atliekami visus metus.

Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. 2 d. nustatyta, kad viešieji darbai – tai laikinojo pobūdžio darbai. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo⁹ 61 punktas taip pat reglamentuoja, kad gali būti organizuojami viešieji laikinojo pobūdžio darbai.

Analizuojant savivaldybių patvirtintas viešųjų darbų programas nustatyta, kad didžioji dalis to paties pobūdžio darbų planuojama visus metus, tik jiems atlikti priimami kiti bedarbiai. Tai, kad pasibaigus vieno įdarbinto asmens sutarties laikotarpiui tiems paties darbams atlikti (pvz., VŠĮ Valakupių reabilitacijos centro pagalbiniai valymo, teritorijos tvarkymo darbai) į tą pačią įstaigą priimamas kitas asmuo, rodo, kad darbai nuolatiniai. Kadangi minėtas įstatymas laikinus darbus sieja su jų pobūdžiu, o ne su vieno asmens darbo trukme, manome, kad tokie darbai negali būti laikomi laikiniais.

Savivaldybių viešųjų darbų programose numatyti darbai, kurie nelaikytini laikinojo pobūdžio darbais

Vilniaus m. savivaldybės administracija: teritorijos tvarkymas, vidaus patalpų valymas ir lankomosios priežiūros paslaugos, pagalbiniai remonto darbai, archyvinių dokumentų tvarkymas

⁸ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (2008-09-15 Nr. X-1722 redakcija).

⁹ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-08-13 įsakymu Nr. A1-449 patvirtintas Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašas.

– vykdoma nuo 2013-02-01 iki 2013-12-02.

Kauno m. savivaldybės administracija: gatvių, aikščių, skverų, parkų ir kt. miesto teritorijų tvarkymas, kapinių tvarkymas – vykdoma vasario–gruodžio mėn.

Vilkaviškio r. sav. administracija: Vilkaviškio miesto ir gyvenviečių gatvių, kelių, teritorijų tvarkymo darbai vykdomi nuo 2013-01-10 iki 2013-12-20.

Auditorių nuomone, tokio pobūdžio viešieji darbai neatitinka Užimtumo rėmimo įstatymo 28 str. 2 d. nustatyto darbų laikinumo požymio, todėl abejojame dėl skiriamų fondo ir specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų tokio pobūdžio darbams atlikti teisėtumo.

Pažymėtina, kad viešieji darbai įstatyme taip pat siejami su socialine nauda vietos bendruomenei ir su vietos bendruomenės socialinės infrastruktūros palaikymu ir plėtojimu.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013-02-25 įsakymu Nr. A1-71 patvirtintoje Vietos bendruomenių savivaldos 2013–2015 m. programoje nustatyta, kad vietos bendruomenė – seniūnijos prižiūrimos teritorijos gyventojai, jų atstovai (seniūnaičiai), šioje teritorijoje veikiančios bendruomeninės organizacijos, religinės bendruomenės ir bendrijos, kitos nevyriausybinės organizacijos.

Analizuojant savivaldybių viešųjų darbų programas nustatyta, kad dalis jų nesusiję su seniūnijų prižiūrimų teritorijų gyventojais, bendruomeninėmis organizacijomis ir bendrijomis, be to, įgyvendinant viešųjų darbų programas atliekami viešieji darbai nepadeda palaikyti ir (ar) plėtoti vietos bendruomenės socialinės infrastruktūros. Kai kuriais atvejais jie atliekami ir teikia naudą tik konkrečiai įstaigai, be to, nėra laikinojo pobūdžio. Pažymėtina, kad šių įstaigų veiklai vykdyti yra skiriama valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų arba už savo vykdomą veiklą ir teikiamas paslaugas jos gauna pajamų, iš kurių ir turėtų būti padengiamos su įstaigos veiklos užtikrinimu susijusios išlaidos.

Viešųjų darbų, nelaikytinų teikiančiais socialinę naudą vietos bendruomenei darbais, pavyzdžiai

Vilniaus m. savivaldybės administracija: savivaldybės biudžetinė įstaiga Vilniaus m. socialinės paramos centras – patalpų valymas, archyvinių bylų tvarkymo darbai; asociacija Lietuvos žmonių su negalia sąjunga – archyvinių dokumentų tvarkymo darbai; VšĮ Valakupių reabilitacijos centras – teritorijos tvarkymas, remonto, valymo darbai, archyvinių dokumentų tvarkymas.

Pakruojo savivaldybės administracija: valstybės biudžetinė įstaiga Linkuvos socialinės globos namai, VšĮ Pakruojo poilsio ir turizmo centras – pagalbiniai maisto paruošimo patalpų ir aplinkos tvarkymo darbai socialinės ir visuomeninės paskirties įmonėse; savivaldybės biudžetinė įstaiga Linkuvos socialinių paslaugų centras – valgyklos salės, pagalbinių patalpų valymo darbai apie 100 kv. m., malkų pjovimas 200 kv. m., skaldymas, sunešimas, katilinės teritorijos tvarkymas, žolės pjovimas, gėlynų priežiūra ir kt.

Kauno miesto savivaldybės administracija: biudžetinė įstaiga Kauno Vaižganto progimnazija – patalpų remonto darbai; savivaldybės biudžetinė įstaiga Kauno Panemunės senelių namai – patalpų ir teritorijos valymas ir priežiūra.

Vilkaviškio m. savivaldybės administracija: savivaldybės biudžetinė įstaiga Pajevonio seniūnija – knygų fondo ir archyvų tvarkymo darbai; savivaldybės biudžetinės įstaigos Bartininkų seniūnijos pastato remontas; socialinių būstų (11 butų) remontas.

Socialinė nauda suprantama kaip teigiamas ūkinės veiklos subjekto poveikis visuomenei¹⁰, tačiau teisės aktai neapibrėžia šios sąvokos, todėl nėra galimybės įvertinti, ar visi fondo lėšomis finansuojami viešieji darbai yra susiję su socialine nauda bendruomenei. Auditorių nuomone,

¹⁰ <http://e-terminai.lt/ekonomika/socialine-nauda>

minėtų darbų, kai vykdoma su konkrečių įstaigų gerovės, infrastruktūros gerinimu ar tiesioginėmis jų funkcijomis susijusi veikla, teigiamas poveikis bendruomenei abejotinas.

Negalėjome patvirtinti, kad Užimtumo fondo lėšos (dalis iš 35 558,6 tūkst. Lt) ir specialiosios tikslinės dotacijos lėšos (dalis iš 26 677 tūkst. Lt) viešiesiems darbams finansuoti panaudotos pagrįstai ir pagal paskirtį, nes:

- Ministerija, skirdama specialiosios tikslinės dotacijos lėšų savivaldybėms valstybės perduotai funkcijai – dalyvauti rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas – vykdyti, nesiėmė priemonių, kad ši funkcija iš skirtų lėšų būtų vykdoma plačiau, o ne tik finansuojant viešuosius darbus.
- Lietuvos darbo birža ir teritorinės darbo biržos, skyrę savivaldybėms Užimtumo fondo lėšų, neužtikrino tinkamos viešųjų darbų finansavimo kontrolės, nes savivaldybės, vykdydamos pagal pobūdį savarankiškosios savivaldybių funkcijoms priskirtinus viešuosius darbus, juos finansavo kaip valstybės perduotų funkcijų vykdymą, t. y. skirdamos ne savivaldybių biudžeto, o valstybės tikslinių dotacijų lėšų (40 proc.), be to, ne tiek, kiek reikia. Taigi savivaldybių savarankiškosios funkcijos buvo vykdomos jas visiškai finansuojant iš valstybės biudžeto lėšų.
- Savivaldybėse vykdyti viešieji darbai (finansuoti valstybės biudžeto lėšomis) ne visais atvejais turėjo būti priskirti viešiesiems darbams, nes jie nėra laikinojo pobūdžio ir neteikia socialinės naudos vietas bendruomenei, kaip nustatyta Užimtumo rėmimo įstatyme.

2.1.2. Dėl kelionės išlaidų apmokėjimo

Remiantis Užimtumo rėmimo įstatymu (23 str. 12 d. 1 p., 28 str. 14 d. 1 p., 33 str. 3 d.), dalyvaujantiems aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse asmenims apmokamos kelionės į šią vietą ir atgal išlaidos. Įstatymas nustato šių išlaidų apmokėjimą, vykstant tolimojo ar (ir) vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršruto transportu, traukiniais, taip pat nuosavu transportu.

Detaliau transporto išlaidų apmokėjimą reglamentuoja Aktyvių darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašas¹¹. Kelionės išlaidos apmokamos dalyvaujant tokiose aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse: bedarbių ir įspėtų apie atleidimą iš darbo darbingo amžiaus darbuotojų profesinis mokymas, viešieji darbai ir bedarbių teritorinis judumas. Vykdamas šias priemones 2013 m. apmokėta 4 384,1 tūkst. Lt kelionės išlaidų: 928,1 tūkst. Lt – iš Užimtumo fondo ir 3 456,1 tūkst. Lt – iš ES lėšų.

Apmokama kelionės išlaidų suma apskaičiuojama pagal socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą 1 kilometro tarifinį įkainį (0,25 Lt/km), kelionės atstumą, apskaičiuojamą naudojant trumpiausio atstumo tarp susisiekimo taškų Lietuvos Respublikos keliais nustatymo programą ir atsižvelgiant į dirbtų dienų ar dienų, kai dalyvauta mokymuose, skaičių.

Kelionės išlaidų apskaičiavimo pavyzdys

Bedarbis ar įspėtas apie atleidimą asmuo į profesinio mokymo vietovę kasdien vyksta maršrutu Kėdainiai–Kauņas. Remiantis LDB GIS programa, kelionė į vieną pusę sudaro 51,04 km. Pagal profesinio mokymo paslaugų teikėjo pažymą asmuo per mėnesį mokėsi 18 dienų. Tokiu atveju teritorinė darbo birža apskaičiuoja transporto išlaidų kompensaciją: 51,04 x 2 (kelionė pirmyn ir atgal) x 0,25 Lt (1 km įkainis) x 18 (mokymosi dienų skaičius) = 459,36 Lt.

¹¹ Patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-08-13 įsakymu Nr. A1-499

Kompensacijų išmokų dydis nustatomas atsižvelgiant į asmens prašyme nurodytą maršrutą nuo gyvenamosios iki darbo ar profesinio mokymo įstaigos vietos. Atkreiptinas dėmesys, kad prašyme nurodoma gyvenamoji vietovė nėra susieta su asmens deklaruota gyvenamąja vieta, o iš asmenų nėra prašoma pateikti jokių nurodytą faktinę aplinkybę patvirtinančių dokumentų. Be to, teritorinės darbo biržos, apmokėdamos kelionės išlaidas, jokiais kitais būdais neįsitikina, ar asmens nurodytas gyvenamosios vietovės adresas teisingas. Tokiu būdu apmokamų kelionės išlaidų dydis tiesiogiai priklauso nuo asmens pateiktų duomenų, kurių patikimumui nustatyti nėra sukurtos jokios kontrolės priemonės, todėl siekdamas gauti didesnę transporto išlaidų kompensaciją asmuo gali nurodyti neteisingus gyvenamosios vietos duomenis.

Pažymėtina ir tai, kad teritorinės darbo biržos kelionės išlaidų kompensacijos dydį apskaičiuoja remdamosi profesinio mokymo paslaugų teikėjų ar darbdavių pateiktomis pažymomis apie dienu, kai asmuo dalyvavo mokymuose, ar jo dirbtų dienų skaičių, neturėdamos jokios informacijos ar patvirtinančių dokumentų, kad atitinkami asmenys visomis nurodytomis dienomis tikrai vyko iš jų gyvenamosios į paskirties vietą.

Taigi toks teritorinių darbo biržų atliekamas kelionės išlaidų apskaičiavimas nelaikytinas ūkinę operaciją pagrindžiančiu apskaitos dokumentu pagal Buhalterinės apskaitos įstatymą¹². Kai kuriais atvejais asmuo papildomai ir neatsiskaitytinai gauna didesnę socialinę išmoką, nors neturėjo išlaidų, vadinasi, lėšos, skirtos kelionių išlaidoms kompensuoti, naudojamos ne pagal Užimtumo rėmimo įstatymo 23 str. 12 d., 28 str. 14 d., 33 str. 3 d. nustatytą paskirtį.

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatyme nurodyti konkretūs kompensuojami kelionės būdai (vietiniu, tarp miestiniu transportu, nuosavu automobiliu) suponuoja išvadą, kad asmeniui turi būti apmokamos faktinės išlaidos keliaujant būtent tokiais būdais, o ne vienoda jų suma, nepriklausomai nuo pasirinkto kelionės būdo – asmuo neįgyja teisės gauti kompensaciją tik dėl to, kad gyvenamoji vieta yra kitoje nei darbovietė ar profesinio mokymosi įstaiga vietoje.

Teritorinės darbo biržos aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse dalyvaujantiems asmenims kelionės išlaidas apskaičiavo ir apmokėjo neįvertinusios asmens nurodytą gyvenamosios vietovės duomenų patikimumo ir neįsitikinusios, ar asmuo tikrai turėjo tokių išlaidų. Todėl negalime patvirtinti, kad teritorinės darbo biržos 4 384,1 tūkst. Lt Užimtumo fondo ir ES lėšų kelionės išlaidoms apmokėti panaudojo pagrįstai, laikydamosi Užimtumo rėmimo ir Buhalterinės apskaitos įstatymų.

2.2. Dėl lėšų panaudojimo neįgaliųjų būstui pritaikyti

Ministras patvirtino¹³ Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo 2013–2015 m. tvarkos aprašą, numatė pagrindines lėšų naudojimo neįgaliųjų būstams pritaikyti taisykles ir sąlygas, pavedė Neįgaliųjų reikalų departamentui skirstyti lėšas savivaldybėms, tvirtinti Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutarčių sudarymo tvarkos aprašą, sudaryti sutartis, vykdyti lėšų panaudojimo kontrolę. Departamentas, vykdydamas minėtus pavedimus, patvirtino¹⁴ Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutarčių sudarymo tvarkos aprašą, kuriame nustatyta tipinės būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutarties su savivaldybe forma, savivaldybėms privalomos teikti ketvirčio apie panaudotas lėšas ir neįgaliesiems pritaikytus būstus ataskaitos forma. 2013 m. savivaldybėms skirta 2 569,0 tūkst. Lt, panaudota – 2 493,1 tūkst. Lt.

¹² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574, 12 str.

¹³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013-03-27 įsakymu Nr. A1-137.

¹⁴ Patvirtinta Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus 2013-04-02 įsakymu Nr. V-10.

Pagal Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo tvarkos aprašo 53 punktą būsto pritaikymo darbai atliekami valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis apraše nustatytais proporcijomis tam tikroms išlaidų rūšims ir atsižvelgiant į neįgaliojo judėjimo funkcijų sutrikimo laipsnį.

Apraše reglamentuotos valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų proporcijos

58 p. nustatyta, kad valstybės biudžeto lėšų skiriama ne daugiau kaip 80 proc., o savivaldybių – ne mažiau kaip 20 proc. tokioms būsto pritaikymo neįgaliajam išlaidoms apmokėti: keltuvo (lifto) pirkimo arba gamybos ir įrengimo; buitinių biologinių valymo įrenginių ir jų montavimo, buitinių nuotekų įrenginių ir įvado prijungimo prie nuotekų tinklo; vandentiekio įrenginių įrengimo ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio nutiesimo; vonios pirkimo; būstų keitimo.

- Kitų būsto pritaikymo išlaidų (atėmus minėtą dalį) santykis pagal judėjimo funkcijų sutrikimo lygį:
- asmenims, turintiems labai ryškių ir ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų – daugiau kaip 80 proc. iš valstybės ir ne mažiau kaip 20 proc. iš savivaldybės biudžeto lėšų;
- asmenims, turintiems vidutinių judėjimo bei apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, – ne daugiau kaip 50 proc. iš valstybės ir ne mažiau kaip 50 proc. iš savivaldybės biudžeto lėšų;
- keltuvų (liftų) eksploatavimo, priežiūros ir remonto išlaidoms padengti – ne daugiau kaip 80 proc. iš valstybės ir ne mažiau kaip 20 proc. iš savivaldybės biudžeto lėšų.

Įvertinę Neįgaliųjų reikalų departamento patvirtintą ataskaitos apie savivaldybių panaudotas lėšas būstui pritaikyti formą ir savivaldybių pateiktas šios formos ataskaitas nustatėme, kad atskirai nurodomas butų, pritaikytų asmenims, turintiems ryškių ir labai ryškių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, ir asmenims, turintiems vidutinių judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimų, skaičius, bet nereikalaujama nurodyti, kiek būstams pritaikyti panaudota valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšų.

Įvertinę savivaldybių pateiktus atsiskaitymo duomenis negalėjome patvirtinti, kad savivaldybės valstybės biudžeto lėšas neįgaliųjų būstams pritaikyti panaudojo ministerijos apraše nustatytu santykiu (80 proc. arba 50 proc. būsto pritaikymo išlaidų, atsižvelgiant į neįgaliojo judėjimo funkcijų sutrikimo laipsnį) ir prisidėjo skirdamos atitinkamą dalį nuosavų lėšų.

Ministerija minėtu aprašu patvirtino ir didžiausią atitinkamų rūšių faktinių išlaidų dydį.

Apraše reglamentuoti išlaidų dydžiai

- keltuvui ir liftui iš valstybės biudžeto lėšų galima skirti ne daugiau kaip 24 tūkst. Lt, jei jo pirkimą ir įrengimą organizuoja savivaldybės administracija, jei pats pareiškėjas, – ne daugiau kaip 12 tūkst. Lt, jeigu keltuvo (lifto) kėlimo aukštis – iki namo antžeminės dalies pirmojo aukšto, ir ne daugiau kaip 24 tūkst. Lt, jeigu kėlimo aukštis – virš namo antžeminės dalies pirmojo aukšto;
- buitinių biologinių valymo įrenginių ir jų montavimo, buitinių nuotekų įrenginių ir įvado prijungimo prie nuotekų tinklo išlaidoms – ne daugiau kaip 8 tūkst. Lt;
- vandentiekio įrenginių ir jo įvado iki gyvenamojo namo iš vandens šulinio ar gręžinio nutiesimo išlaidoms – ne daugiau kaip 3,2 tūkst. Lt;
- voniai pirkti – ne daugiau kaip 0,64 tūkst. Lt;
- būsto keitimo išlaidoms – ne daugiau kaip 40 tūkst. Lt.

Savivaldybės, atsiskaitydamos pagal patvirtintą ataskaitos formą, nenurodė atskirai savivaldybės ir asmenų savarankiškai įsigytų ir įrengtų keltuvų (liftų) skaičiaus bei keltuvo (lifto) kėlimo aukščio, kai kurios savivaldybės į panaudotą lėšų sumą įtraukė ir administravimui skirtas arba asmenų panaudotas nuosavas lėšas, todėl negalėjome įsitikinti, kad nebuvo viršyti apraše

nustatyti maksimalūs valstybės biudžeto lėšų dydžiai keltuvams įsigyti ir montuoti. Iš dviejų savivaldybių ataskaitose pateiktų duomenų matome, kad keltuvams pirkti ir įrengti jos panaudojo daugiau valstybės biudžeto lėšų, nei apraše nustatyti maksimalūs dydžiai.

Vilniaus ir Klaipėdos m. sav. panaudotos lėšos

Vilniaus m. sav. nurodė, kad 3 keltuvams ir 7 laiptų kopikliams pirkti ir montuoti panaudojo 292 tūkst. Lt, o maksimali galima šiam keltuvų skaičiui įsigyti valstybės biudžeto lėšų suma yra 240 tūkst. Lt (nurodė, kad nebuvo savarankiškai asmenų pritaikytų būstų). Taigi savivaldybė 52 tūkst. Lt viršijo maksimalią valstybės biudžeto lėšų sumą.

Klaipėdos m. sav. nurodė, kad 4 keltuvams pirkti ir montuoti panaudojo 151,6 tūkst. Lt. Maksimali galima valstybės biudžeto lėšų suma 4 keltuvams įsigyti yra 48 arba 96 tūkst. Lt (priklausomai nuo to, ar keltuvus įsigijo ir sumontavo asmuo ar savivaldybė – tokie duomenys savivaldybės ataskaitoje nenurodyti). Taigi savivaldybės viršyta maksimali biudžeto lėšų suma sudarytų 103,6 ar 55,6 tūkst. Lt.

Aprašo 102 p. nurodyta, kad Neįgaliųjų reikalų departamentas kontroliuoja, kaip savivaldybių administracijos ir jų sudarytos komisijos laikosi aprašo. Būsto pritaikymo neįgaliesiems organizavimo ir lėšų panaudojimo kontrolė vykdoma Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

Neįgaliųjų reikalų departamentas pagal patvirtintą Programų (priemonių) įgyvendinimo kontrolės tvarkos aprašą¹⁵ vykdo programos įgyvendinimo kontrolę, siekdamas užtikrinti, kad vykdytojai laikosi tvarkos aprašo reikalavimų ir tikslingai naudoja valstybės biudžeto lėšas.

Patikrinimas atliekamas pagal tuo pačiu aprašu patvirtintoje pritaikymo neįgaliesiems būsto ir jo aplinkos patikros protokolo formoje iš anksto nurodytus klausimus, kurie neapima visų kontrolės apraše numatytų kontrolės uždavinių. Į protokolą įtraukti klausimai, susiję su būsto pritaikymo neįgaliesiems žmonėms komisijos darbo organizavimu, būsto pritaikymo darbų priežiūra ir priėmimu, neįgaliųjų asociacijos atstovo dalyvavimu komisijos darbe, viešųjų pirkimų vykdymu, būsto pritaikymo viešinimu, asmenų, pateikusių prašymus pritaikyti būstą, pateiktų dokumentų patikrinimu. Įvertinę departamento atliktų patikrinimų protokolus nustatėme, kad nebuvo vertintas savivaldybių ataskaitų teisingumas, valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų panaudojimo tikslingumas ir teisėtumas, kaip laikomasi finansavimo sutartyse nustatytų įsipareigojimų, teisės aktų, nekontroliuojama, ar savivaldybės lėšas naudoja išlaikydamos atitinkamą valstybės ir savivaldybės lėšų santykį, ar neviršijami maksimalūs išlaidų dydžiai. Abejonių kelia ir savivaldybių atrankos Neįgaliųjų reikalų departamento patikrinimams atlikti pagrįstumas, nes Vilniaus ir Klaipėdos m. savivaldybės, pateiktose ataskaitose nurodžiusios, kad būstui pritaikyti panaudojo daugiau valstybės biudžeto lėšų, nei apraše nustatyti maksimalūs išlaidų dydžiai, nebuvo įtrauktos į 2014 m. savivaldybių patikrinimo planą.

Darytina išvada, kad tokie departamento patikrinimai neužtikrina tvarkos apraše nustatyto kontrolės tikslo ir visų uždavinių įgyvendinimo, tai nėra pakankama priemonė, užtikrinanti teisėtą, ekonomišką ir tikslingą savivaldybėms skirtų valstybės biudžeto lėšų panaudojimą.

Neįgaliųjų reikalų departamentas nesukūrė tinkamos ir pakankamos kontrolės aplinkos ir netinkamai vykdė savivaldybėms skirtų valstybės biudžeto lėšų neįgaliųjų būstams pritaikyti naudojimo kontrolę, nes:

- patvirtino nepakankamai detalias ataskaitų apie savivaldybių panaudotas lėšas neįgaliųjų būstams pritaikyti formas, todėl iš savivaldybių pateiktų ataskaitų duomenų negalima įvertinti, ar

¹⁵ Patvirtinta Neįgaliųjų reikalų departamento direktoriaus 2012-07-09 įsakymu Nr. V-18.

savivaldybės neįgaliųjų būstui pritaikyti skyrė pakankamą savivaldybės biudžeto lėšų dalį, o valstybės biudžeto lėšų nepanaudojo daugiau, nei nustatyta apraše;

- patikros savivaldybėje protokolo formoje nepateikė klausimų dėl tvarkos apraše nustatyto kontrolės tikslo ir visų kontrolės uždavinių įgyvendinimo, todėl departamento atliekami patikrinimai neužtikrina tinkamos valstybės biudžeto lėšų panaudojimo kontrolės;
- pagal Vilniaus ir Klaipėdos m. savivaldybių pateiktų ataskaitų duomenis būstui pritaikyti valstybės biudžeto lėšų panaudota daugiau, nei apraše nustatyti maksimalūs išlaidų dydžiai, tačiau departamentas į tokią informaciją neatsižvelgė ir nesiėmė priemonių vertinti galimus pažeidimus, be to, minėtų savivaldybių neįtraukė į ateinančių metų patikrinimo planą.

Dėl nurodytų priežasčių negalime patvirtinti, kad savivaldybės dalį iš neįgaliųjų būstams pritaikyti skirtų (2 493,1 tūkst. Lt) valstybės biudžeto lėšų panaudojo laikydamosi teisės aktų reikalavimų.

2.3. Dėl išlaidų neįgaliųjų asistentams

Nustatyta, kad socialinėms įmonėms mokamos subsidijos asistento išlaidoms apmokėti neįvertinus asistento būtinumo ir neatsižvelgus į asistento vykdomas funkcijas.

Socialinių įmonių įstatymo¹⁶ 13 straipsnyje patvirtintos valstybės pagalbos socialinėms įmonėms rūšys, o šio str. 2 d. 3 p. nustatyta, kad socialinei įmonei papildomai gali būti skiriama subsidija asistento (gestų kalbos vertėjo) išlaidoms apmokėti. 2013 m. teritorinės darbo biržos išmokėjo 304,5 tūkst. Lt subsidijų asistento išlaidoms apmokėti: 39,6 tūkst. Lt – valstybės biudžeto subsidijų, kita dalis – iš Europos socialinio fondo lėšų.

Pagal iki 2012-01-01 galiojusią Socialinių įmonių įstatymo¹⁷ redakciją visų asistentų išlaidos socialinėms įmonėms buvo kompensuojamos už kiekvieną įdarbintą neįgalų, turintį I ar II invalidumo grupę arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį.

Įsigaliojus įstatymo pakeitimui nuo 2012-01-01, asistento subsidija skiriama tuo atveju, kai ji būtina sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį turinčių neįgaliųjų asmenų darbo funkcijoms atlikti.

Pasikeitus minėtoms įstatymo nuostatomis, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012-03-09 įsakymu Nr. A1-135 patvirtinta nauja Valstybės pagalbos teikimo socialinėms įmonėms tvarkos aprašo redakcija, tačiau joje nėra atsižvelgta į įstatymo pakeitimą ir nenustatytas reikalavimas pagrįsti asistento būtinumą, nenustatyti pagrindimo kriterijai.

Nustatyta, kad teritorinės darbo biržos moka subsidiją socialinėms įmonėms asistento išlaidoms apmokėti pagal neterminuotas sutartis atsižvelgiant į socialinės įmonės kiekvieną mėnesį teikiamą prašymą skirti subsidiją. Prašyme nurodomas kintamas asistuojamųjų (įdarbintų neįgaliųjų) skaičius, įtraukiami ir naujai priimti neįgalieji, bet nepagrindžiama būtinybė skirti neįgaliajam asistentą. Taigi faktiškai pati socialinė įmonė priima sprendimą skirti asistentą, o teritorinė darbo birža, kiekvieną mėnesį skirdama subsidiją, nevertina asistento neįgaliajam būtinumo, t. y. pagrįstai neįsitikina išlaidų tinkamumu, kaip reikalaujama Valstybės pagalbos teikimo socialinėms įmonėms tvarkos aprašo¹⁸ 74.2 punkte.

Vertinant neįgaliojo asmens darbo pobūdį, asistento pagalba ne visais atvejais būtina, be to, nustatytu atveju asistento funkcijos nesusijusios su dirbančio neįgaliojo funkcijomis.

¹⁶ Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas, 2004-06-01 Nr. IX-2251 (2011-12-01 Nr. XI-1771 redakcija).

¹⁷ Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas, 2004-06-01 Nr. IX-2251 (2007-01-18 Nr. X-1040).

¹⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012-03-09 įsakymu Nr. A1-135.

Neįgaliojo asmens ir asistento funkcijų palyginimas

Kauno teritorinė darbo birža skyrė subsidiją asistento išlaidoms apmokėti neįgalųjų socialinei įmonei „J. R.“. Neįgalusis asmuo, dirbantis neįgalųjų socialinėje įmonėje „J. R.“ vadybininku, pagal pareiginę instrukciją teikia siūlymus, analizuoja veiklos rezultatus, administruoja dokumentus ir informaciją, planuoja veiklą ir kt.

Šio neįgaliojo funkcijoms atlikti įmonė yra priskyrsi asistentą.

Asistento pareiginiuose nuostatuose nustatytos funkcijos – nunešti, pritaikyti, paruošti įrenginius, dažyti, lakuoti paviršius, taip pat kitos funkcijos yra susijusios su fizine pagalba staklėmis dirbantiems neįgaliesiems, o ne su neįgaliojo atliekamomis funkcijomis.

Taigi skiriant subsidiją asistento išlaidoms apmokėti, kai asistento atliekamas darbas nesusijęs su neįgaliojo vykdomomis funkcijomis, nesilaikoma Socialinių įmonių įstatymo 19 str. 1 d.

Įsigaliojus įstatymo naujai redakcijai, t. y. pasikeitus subsidijos gavimo aplinkybėms, teritorinės darbo biržos neinicijavo sutarties sąlygų pakeitimo ar kitaip nenustatė reikalavimo socialinėms įmonėms pagrįsti asistento pagalbos būtinumą ir toliau apmokėjo išlaidas pagal įmonių teikiamus mokėjimo prašymus, nesvarstydamos, kad kai kurių pareigybių asmenims asistento pagalbos būtinumas yra abejotinas.

Pasikeitus Socialinių įmonių įstatymo reikalavimams dėl neįgaliojo asistento būtinumo pagrindimo skiriant subsidiją, ministro patvirtintame Valstybės pagalbos teikimo socialinėms įmonėms tvarkos apraše nebuvo į tai atsižvelgta – nėra reikalavimo pagrįsti asistento būtinumą, nenustatyti asistento būtinumo įvertinimo kriterijai. Teritorinės darbo biržos skyrė subsidijas neįgalųjų socialinėms įmonėms asistento išlaidoms apmokėti neįvertinusios asistento pagalbos būtinumo ir neįsitikinusios išlaidų tinkamumu, taip nesivadovavo Socialinių įmonių įstatymu ir Valstybės pagalbos socialinėms įmonėms aprašu, todėl negalime patvirtinti, kad subsidijos neįgalųjų asistentų išlaidoms apmokėti (dalis iš 304,5 tūkst. Lt) skirtos pagrįstai.

2.4. Dėl rekonstrukcijos darbų pirkimo Kupiškio socialinės globos namuose

Kupiškio socialinės globos namai (buvęs Kupiškio pensionatas), kurio steigėjas iki 2010 m. birželio 30 d. buvo Panevėžio viršinininko apskrities administracija, 2007 metais vykdydami Kupiškio socialinės globos namų nebaigto statyti pastato rekonstravimo darbų pirkimą, pažeidė tuo metu galiojusio Viešųjų pirkimų įstatymo¹⁹ 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir proporcingumo principus, to paties įstatymo 39 straipsnio 2 dalies 3 punkto reikalavimus ir 18 straipsnio 6 dalies 11 punkto reikalavimus.

Viešųjų pirkimų komisijos 2007 m. lapkričio 8 d. patvirtintose konkurso sąlygose²⁰ pateiktas didesnis diskriminacinis ir dirbtinai konkurenciją ribojantis reikalavimas, kad tiekėjo, norinčio dalyvauti konkurse, vidutinė metinė bendroji apyvarta per 2004, 2005 ir 2006 metus (arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos, jei veiklą pradėjo vykdyti vėliau) turi būti ne mažesnė kaip 15 mln. Lt. Pažymėtina, kad Tiekėjų kvalifikacijos vertinimo metodinių rekomendacijų²¹ 18.2 punkte nurodoma, kad rekomenduojama vidutinė metinė bendroji apyvarta per pastaruosius 3 finansinius metus arba per laiką nuo tiekėjo įregistravimo dienos (jeigu tiekėjas vykdė veiklą

¹⁹ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr.I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija).

²⁰ Konkurso sąlygų 2 lentelės „Ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimai“ 1 punktą.

²¹ Patvirtintos Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-10-20 įsakymu Nr. 1S-100 (2007-06-08 įsakymo Nr. 1S-23 redakcija).

mažiau nei 3 finansinius metus) yra 1,5 karto didesnė už pirkimo objekto vertę; nustatydamą šio kriterijaus reikšmę perkančioji organizacija atsižvelgia ir į numatomą sudaryti sutarties trukmę; jei trukmė ilgesnė nei metai, rekomenduojama nustatyti atitinkamai mažesnę vidutinės metinės bendrosios apyvartos reikšmę, o jei sutartis trumpalaikė – didesnę.

Kupiškio socialinės globos namų rekonstrukcijos pirkimo vertė, vykdant visos apimties darbus, buvo numatyta 6 744,2 tūkst. Lt su PVM (pasiūlymo kaina ir sudarytos sutarties suma – 9 130,3 tūkst. Lt). Taigi pagal šią rekomendaciją konkurso sąlygose nurodytas 15 mln. Lt metinės apyvartos reikalavimas buvo per didelis, neproporcingas ir dirbtinai ribojantis konkurenciją.

Konkurso sąlygose²² taip pat nurodytas reikalavimas, kad tiekėjas per pastaruosius 3 metus turi būti įvykęs bent vieną panašią sutartį, t. y. įvykęs stacionarios globos įstaigos statybos, rekonstrukcijos darbus, kurių vertė ne mažesnė kaip 3 mln. Lt. Kupiškio socialinės globos namuose susipažinus su pastato technine būkle bei būsima paskirtimi nustatyta, kad atliekami darbai nesiskiria nuo kitų objektų rekonstrukcijos darbų, t. y. rangovas, turintis patirties atlikti rekonstrukcijos darbus, gali atlikti šiuos darbus ir jam neprivalu turėti patirties atlikti stacionarios globos įstaigos statybos, rekonstrukcijos darbus. Todėl šis reikalavimas taip pat yra per didelis ir dirbtinai ribojantis konkurenciją.

Pažymėtina, kad lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principai įpareigoja perkančiąją organizaciją pirkimo sąlygas parengti taip, kad kuo didesnis įmanomas potencialių, galinčių atlikti perkamus darbus, tiekėjų skaičius galėtų rungtis konkurse, tačiau dėl per didelių ir dirbtinai ribojančių reikalavimų konkurse dalyvavo vienintelis tiekėjas.

Viešųjų pirkimų komisija 2007 m. lapkričio 28 d. posėdžio metu priėmė sprendimą, kad vienintelio tiekėjo UAB „S“ pateiktas pasiūlymas atitinka pirkimo sąlygas ir įstaigos vadovui buvo siūlyta pasirašyti sutartį. Tai pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo 39 straipsnio 2 dalies 3 punktą, reglamentuojantį, kad perkančioji organizacija turi atmesti pasiūlymą, jeigu visų dalyvių, kurių pasiūlymai neatmesti dėl kitų priežasčių, buvo pasiūlytos per didelės, perkančiajai organizacijai nepriimtinos kainos, nes 9 130,3 tūkst. Lt pasiūlymo kaina buvo 2 386,1 tūkst. Lt didesnė, nei nustatyta pirkimo vertė pirkimo pradžioje. Taigi UAB „S“ pasiūlymas turėjo būti atmestas, o konkursas paskelbtas iš naujo.

Kupiškio socialinės globos namai 2007 m. gruodžio 5 d. su vieninteliu konkurse dalyvavusiu tiekėju UAB „S“ pasirašė rangos sutartį Nr. 22/2007. Sutartyje nenurodyta, kad sutartis jos galiojimo laikotarpiu negali būti keičiama, priešingai – jos 12.5 punkte numatyta sutarties keitimo galimybė, t. y. sutartis gali būti papildoma ir keičiama abiejų šalių susitarimu, surašant papildomą susitarimą, kuris yra neatsiejama sutarties dalis. Tai pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 6 dalies 11 punktą, reglamentuojantį, kad pirkimo sutartyje turi būti nurodyta, kad pirkimo sutarties sąlygos sutarties galiojimo laikotarpiu negali būti keičiamos. Audito metu nustatyta, kad perkančioji organizacija 2013 m. gegužės 28 d. susitarimu Nr. 2 keitė sutarties sąlygas ir nutarė, kokių ir kiek nebereikia atlikti darbų, kokius darbus keičia kitais darbais. Tokiu būdu neužtikrinama, kad bus įvykdyti tie darbai ir tokios apimties, kokie buvo nupirkti. 2013 m. vykdydami tokiu būdu sudarytą sutartį Kupiškio socialinės globos namai panaudojo 1 925,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Dėl nurodytų priežasčių Kupiškio socialinės globos namų nebaigto statyti pastato rekonstravimo darbų pirkimo metu nebuvo pasiektas Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas pirkimų tikslas – sudaryti

²² Konkurso sąlygų 2 lentelės „Ekonominės ir finansinės būklės, techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimai“ 4 punktas.

pirkimo sutarį, leidžiančią įsigyti paslaugas ar darbus, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Kupiškio socialinės globos namai, 2007 m. pirkdami rekonstravimo darbus, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo principus ir kitas įstatymo nuostatas, nes nustatė neproporcingus, diskriminacinius, konkurenciją ribojančius reikalavimus, neatmetė tiekėjo, nurodžiusio per didelę, perkančiajai organizacijai nepriimtina kainą, pasiūlymo, o sudarė su juo sutartį, kurią vykdydami keitė sutarties sąlygas. Kupiškio socialinės globos namai 2013 m. panaudojo 1 925,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, toliau vykdydami pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus sudarytą sutartį.

Kupiškio socialinės globos namai 2014-05-30 raštu Nr. 4.11-355 informavo, kad įgyvendindami Valstybės kontrolės 2014-05-16 rašte Nr. 2014-05-16 pateiktą rekomendaciją bei įvertinę galimus sutarties nutraukimo padarinius, informavo UAB „S“ apie ketinimą nutraukti rangos darbų sutartį.

2.5. Dėl išlaidų valstybės remiamiems būsto kreditams padengti

Ministerija 2013 m. pagal valstybės remiamų būsto kreditų teikimo sutartis pervedė Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatyme²³ nustatytas subsidijas būsto kredito daliai padengti ir pripažino 1 521,9 tūkst. Lt socialinių išmokų sąnaudas pagal bankų pateiktas nepakankamai informatyvias ataskaitas.

Pagal sutartis ministerija už kreditų gavėjus pveda bankams įstatyme nustatytas subsidijas būsto kredito daliai padengti, o bankai kiekvieną ketvirtį teikia ataskaitinio ketvirčio duomenis: būsto kredito gavėjų skolų bankui dydį ir lėšų, reikalingų subsidijoms būsto kredito daliai padengti, sumą, duomenis apie išduotus būsto kreditus pagal savivaldybes – suteiktų būsto kreditų sumą ir pasirašytų sutarčių skaičių.

Susipažinus su AB „S“ pateikta ketvirčio ataskaita nustatyta, kad banko pažymoje pateikiami duomenys yra suvestiniai, apibendrinti, nes duomenys suskirstyti į 10 grupių ir pateiktas bendras subsidijų skaičius (10 arba 20 proc. kredito sumos).

4 lentelė. „S“ ataskaita apie išduotus valstybės remiamus būsto kreditus ir lėšų, reikalingų subsidijoms mokėti, sumą per 2013 m. IV ketvirtį

Savivaldybė	Nustatytas limitas 2013 m.	Pasirašyta sutarčių		Išmokėta kreditų suma, Lt		Negrąžintų kreditų likutis, Lt		Lėšų, reikalingų subsidijoms (10, 20 proc.) mokėti, suma, Lt	
		vnt.	kredito suma, Lt	LTL	EU	LTL	EU	LTL	EU
Vilniaus m., Elektrėnų, Šalčininkų r., Širvintų r., Švenčionių r., Trakų r., Ukmergės r., Vilniaus r.	6 800 000	22	2 938 800	2 776 450	46 773	2 627 788	46 773	252 290	4 677

Šaltinis – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Banko teikiamoje pažymoje nėra duomenų apie kredito gavėjus ir kreditų sutartis, kokioje konkrečioje savivaldybėje išduota paskola, nuo kokios kredito sumos yra apskaičiuota subsidijos

²³ Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymas, 1992-04-07 Nr. I-2455, 6 str. (2008-09-09 Nr. X-1732 redakcija).

suma, pagal kokią subsidijos rūšį prašoma kompensuoti suma, todėl nėra galimybės įsitikinti, ar duomenys yra teisingi. Pažymėtina, kad sutartyse su bankais dėl valstybės remiamų būsto kreditų teikimo tvarkos nėra leidžiama ministerijai pareikalavus gauti iš banko papildomus dokumentus ar atlikti bankų teikiamų duomenų patikrinimą. Dėl išvardytų priežasčių banko teikiamos ataskaitos apie išduotus valstybės remiamus būsto kreditus nėra pakankamas pagrindas įsitikinti, ar prašoma reikiama lėšų, reikalingų subsidijoms mokėti, suma. Tokiu būdu ministerija negali įgyvendinti Biudžeto sandaros įstatymo²⁴ 5 str. 1 d. 7 p. asignavimų valdytojui nustatytos pareigos užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą.

Pagal sutarties 3.1 p. ministerija įsipareigojusi pervesti bankui subsidijos sumą už kredito gavėjus, kuriems būsto kreditai suteikti iš 2013 m. bankų būsto kredito limitu, ir subsidijas būsto kredito daliai padengti suteikti tik įsigaliojus kreditavimo sutarčiai ar jos pakeitimui (3.2 p.). Pažymėtina, kad ministerija papildomų duomenų nerenka ir jokių priemonių nesiima, kad galėtų įsitikinti, ar lėšos bankams pervedamos tik įgyvendinus minėtus sutarties punktus.

Atkreipiame dėmesį, kad bankas lengvatinius kreditus suteikia asmenims, gavusiems savivaldybės pažymą apie jo teisę į subsidiją kredito daliai padengti, todėl ministerijos nustatytos priemonės ir procedūros, užtikrinančios glaudesnę bendradarbiavimą su savivaldybėmis ir informacijos apie išduotas pažymas gavimą laiku, be to, detalesnė informacija apie kredito gavėjus banko teikiamose ataskaitose padėtų užtikrinti bankams išmokamų subsidijų teisėtumo ir pagrįstumo kontrolę.

Ministerija lėšas, skirtas subsidijoms bankui būsto kredito daliai padengti, perveda neįsitikinusi banko ataskaitoje nurodytos lėšų, reikalingų subsidijoms mokėti, sumos teisingumu ir pagal sutarties ar teisės aktus neturėdama galimybių šiuos duomenis patikrinti, todėl negalime patvirtinti, kad 1 521,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudota pagrįstai, įvykdžius Biudžeto sandaros įstatyme asignavimų valdytojui nustatytą pareigą užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą.

3. DĖL TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO TEISĖTUMO

3.1. Dėl socialinės globos įstaigų patalpų nuomos

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldžios socialinės globos įstaigos kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims nuomoja patikėjimo teise valdomas gyvenamosios ir negyvenamosios paskirties patalpas, dalis įstaigų vadovų įsakymais yra pripažintos tarnybinėmis gyvenamosiomis patalpomis. Audito metu įvertinome globos įstaigų sudarytų nuomos sutarčių atitiktį galiojantiems teisės aktams.

3.1.1. Negyvenamųjų patalpų nuoma

Analizuodami globos įstaigų negyvenamųjų patalpų perdavimą naudotis kitiems subjektams, nustatėme neatlygintino turto perdavimo, turto nuomos be konkurso atvejų.

²⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 Nr.IX-1946 redakcija).

Šešios ministerijai pavaldžios socialinės globos įstaigos (Aknystos, Ilguvos, Macikų, Pabradės, Suvalkijos socialinės globos namai, Pabradės vaikų globos įstaiga) iš privačių bendrovių pirkė šilumos tiekimo paslaugas ir ne konkurso būdu bendrovėms išnuomojo patikėjimo teise valdomą turtą – negyvenamąsias patalpas (katilines). Šiuo atveju nesilaikoma Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo²⁵ 14 str. 2 dalies, Vyriausybės nutarimo²⁶ 3.3 punkto, reglamentuojančio, kad valstybės ilgalaikis materialusis turtas turi būti išnuomojamas viešo konkurso būdu, išskyrus atvejus, kai Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ilgalaikis materialusis turtas išnuomojamas ne konkurso būdu. Atsižvelgiant į minėtą įstatymą ir nutarimą, socialinės globos įstaigos, Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka įsigijusios paslaugas iš privačių bendrovių, negali pasinaudoti nustatyta išimtimi – ne konkurso būdu išnuomoti valstybės turtą, nes tokia nuoma neatitiktų išimčiai nustatytų sąlygų.

Pažymėtina, kad naujos redakcijos Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo, įsigaliosiančio nuo 2014-10-01, 15 str. 2 d. 3 p. įtvirtinama galimybė valstybės turto valdytojui ilgalaikį materialųjį turtą išnuomoti ne konkurso būdu, kai perkamos paslaugos, kurioms teikti bus naudojamas valstybės ar savivaldybių ilgalaikis ir trumpalaikis materialusis turtas, ir kai šis turtas išnuomojamas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka vykdomo viešojo paslaugų pirkimo metu.

Išnuomojusios patalpas ne konkurso būdu globos įstaigos negalėjo užtikrinti, kad už valstybės turto nuomą būtų gauta didžiausia kaina. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal nuo 2014-10-01 įsigaliosiančią įstatymo redakciją, leidžiančią turtą nuomoti ne konkurso būdu, palankiausią pasirinkimą turi užtikrinti išnuomojimas viešojo paslaugų pirkimo metu Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.

Keturios socialinės globos įstaigos patikėjimo teise valdomas negyvenamąsias patalpas perdavė neatlygintinai naudotis kitiems subjektams ir taip nesilaikė minėto įstatymo 13 str., reglamentuojančio, kad turtas gali būti perduodamas laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tik valstybines ar savivaldybių funkcijas įgyvendinantiems subjektams.

Atvejai, kai negyvenamosios patalpos buvo perduotos neatlygintinai naudotis kitiems subjektams

UAB „D“ **Suvalkijos socialinės globos namų** katilinės patalpomis (120 kv. m) naudojosi neatlygintinai pagal šilumos ūkio nuomos, modernizavimo, renovacijos ir eksploatavimo 2008-05-22 sutartį Nr. F5-30. Patalpų nuomos sutartis nebuvo sudaryta ir nuomos mokestis nebuvo skaičiuojamas. Patalpų nuomos sutartis (Nr. F5-52) su UAB „D“ sudaryta tik 2013-12-31, joje nustatytas nuomos mokestis.

Didvyžių socialinės globos namai katilinės patalpų (252,98 kv. m) nuomos sutartį su UAB „D“ pasirašė tik 2013-08-30, ministerijos Vidaus audito skyriui pateikus pastabą dėl šių patalpų perdavimo neatlygintinai naudotis šilumos tiekėjui, su kuriuo šilumos pirkimo sutartis (Nr. 57) pasirašyta 2012-08-12. Iki šio laiko katilinės patalpomis bendrovė naudojosi neatlygintinai.

Didvyžių socialinės globos namai (bendras perduotų patalpų plotas – 197 kv. m), **Jasiuliškių socialinės globos namai** (bendras perduotų patalpų plotas – 65,77 kv. m) ir **Adakavo socialinės globos namai** (devyniems butams priskirti rūšiai) fiziniams asmenims, išsinuomojusiems įstaigoms priklausančias gyvenamąsias patalpas, perdavė naudotis neatlygintinai ir negyvenamąsias patalpas – rūšius ir ūkinį pastatą (tvartą), už kuriuos nuomos mokestis nebuvo mokamas.

²⁵ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-07-18 Nr. VIII-729 (2006-07-18 Nr. X-771 redakcija).

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“.

Pažymėtina, kad turtas neatlygintinai gali būti perduotas panaudos pagrindais, vadovaujantis Vyriausybės nustatytais kriterijais ir tvarka ir tik įstatyme nustatytiems subjektams, kuriems uždarnosios akcinės bendrovės ir fiziniai asmenys nepriskiriami.

Ministerijai pavaldžios socialinės globos įstaigos (Aknystos, Ilguvos, Macikų, Pabradės, Suvalkijos socialinės globos namai, Pabradės vaikų globos įstaiga) negyvenamąsias patalpas išnuomojo ne konkurso būdu ir taip nesilaikė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo ir Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“ reikalavimų turtą nuomoti viešojo konkurso būdu ir neužtikrino, kad turtas būtų išnuomotas už didžiausią kainą.

Suvalkijos, Didvyžių, Jasiuliškių ir Adakavo socialinės globos namai, nesilaikydami Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo, leido uždarosioms akcinėms bendrovėms ir fiziniams asmenims neatlygintinai naudotis patikėjimo teise valdomu turtu (katilinės, rūsio, ūkinio pastato patalpomis), o už naudojimąsi juo valstybės biudžetas negavo pajamų.

3.1.2. Gyvenamųjų patalpų naudojimas

Vertindami socialinės globos įstaigų turimų gyvenamųjų patalpų naudojimo klausimus nustatėme, kad gyvenamąsias patalpas 2013 m. nuomojo 15 ministerijai pavaldžių globos įstaigų. Dalis socialinės globos įstaigų patikėjimo teise valdomas gyvenamąsias patalpas direktorių įsakymais yra pripažinusios tarnybinėmis, kurios skiriamos darbuotojams apgyvendinti.

Kiti socialinės globos namai (Adakavo, Aknystos, Dūseikių, Didvyžių, Ilguvos, Jasiuliškių, Kalvarijos, Kupiškio, Suvalkijos, Vilijampolės) įstaigos gyvenamųjų patalpų nepripažino tarnybinėmis, tačiau šias patalpas išnuomojo įstaigos darbuotojams, neskelbdamos viešo konkurso. Iš viso globos įstaigos buvo sudariusios 34 gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis su įstaigos darbuotojais, iš kurių 12 nuomos sutarčių sudarytos su šiuo metu jau nedirbančiais darbuotojais. Atkreipiame dėmesį, kad gyvenamųjų patalpų nepripažinus tarnybinėmis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo²⁷ nustatyta tvarka, jos turėtų būti nuomojamos viešo konkurso būdu laikantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 str. 2 d. reikalavimų.

Pažymėtina, kad paprastai biudžetinių įstaigų veiklai yra reikalingos patalpos, kurių paskirtis yra negyvenamoji, išskyrus tarnybines gyvenamąsias patalpas, todėl biudžetinės įstaigos, turėdamos gyvenamąsias patalpas ir jas nuomodamos, vykdo biudžetinėms įstaigoms nebūdingą ir jų nuostatuose nenumatytą veiklą.

Nustatėme, kad Jotainių, Prūdiškių, Didvyžių socialinės globos namai, gyvenamąsias patalpas pripažinę tarnybinėmis, jas nuomojo su įstaigomis darbo santykiais nesusijusiems asmenims.

Atvejai, kai tarnybinės patalpos buvo išnuomosos su įstaigomis darbo santykiais nesusijusiems asmenims

Jotainių socialinės globos namai tarnybines gyvenamąsias patalpas pagal 2009-06-01 sudarytą sutartį nuomoja buvusiai darbuotojai, su kuria darbo sutartis buvo nutraukta direktoriaus 2004-10-20 įsakymu Nr. P-95 (1.9). Patalpų nuomos sutartyje nustatyta, kad tarnybinės patalpos nuomojamos, iki bus suteiktas savivaldybės socialinis būstas.

Didvyžių socialinės globos namų tarnybiniame bute gyvena buvusi darbuotoja, su kuria darbo sutartis nutraukta direktoriaus 2010-12-21 įsakymu Nr. P-74. Dėl šios buvusios darbuotojos

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-11 nutarimas Nr. 878 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

iškeldinimo globos namų atsakingi asmenys kreipėsi į Vilkaviškio rajono apylinkės teismą, kuris tenkino globos namų ieškinį, tačiau apeliacinės instancijos teismo sprendimu (2013-05-30), kuris ir liko galioti, Didvyžių SGN ieškinyms dėl buvusios darbuotojos iškeldinimo buvo atmestas.

Prūdiškių socialinės globos namų tarnybiniuose butuose gyvena 5 buvę įstaigos darbuotojai, su kuriais direktoriaus įsakymais darbo sutartys buvo nutrauktos 1978-02-16, 2006-11-06, 2011-04-26, 2012-02-27 ir 2013-03-22, vienu atveju darbuotojas atleistas iš darbo dėl šiurkštaus darbo drausmės pažeidimo. Pažymėtina, kad kai kuriuose iš šių įsakymų ne tik nurodyta darbuotojo atleidimo iš darbo data, bet ir įstaigos ūkio skyriaus vedėjas įpareigotas informuoti atleidžiamą asmenį apie gyvenamųjų patalpų nuomos sutarties nutraukimą, tačiau šie asmenys tebegyvena įstaigos patalpose.

Teisės aktai nustato²⁸, kad tarnybines gyvenamąsias patalpas darbdavys skiria apgyvendinti darbuotojams, atsižvelgdamas į jų darbo pobūdį ar įstatymų nustatytas sąlygas, iki tol, kol nepasikeičia jų darbo pobūdis arba kol nenutrūksta darbo santykiai su darbdaviu, arba kol neišnyksta įstatymų nustatytos sąlygos.

Pasibaigus darbo sutarčiai (tarnybai), darbuotojas, kuriam nustatyta tvarka buvo suteikta tarnybinė gyvenamoji patalpa, privalo išsikelti iš nuomojamų tarnybinių patalpų kartu su gyvenančiais šeimos nariais (Civilinio kodekso 6.620 straipsnis).

Pažymėtina, kad tokia situacija, kai pasibaigus darbo santykiams tarnybinių gyvenamųjų patalpų nuomos sutartys lieka galioti, gali susidaryti dėl to, kad šiose nuomos sutartyse nustatytas neterminuotas sutarties galiojimas, nenurodant, kad sutartys galioja iki darbo santykių su įstaiga nutraukimo.

Jotainių, Prūdiškių ir Didvyžių socialinės globos namai, sudarę neterminuotas tarnybinių gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis, šias patalpas naudojo ne pagal paskirtį, t. y. nuomojo su įstaiga darbo santykiais nesusijusiems asmenims, taip nesilaikydamos Civilinio kodekso ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 878 reikalavimų, pagal kuriuos tarnybinės gyvenamosios patalpos skiriamos apgyvendinti darbuotojams iki tol, kol nenutrūksta darbo santykiai su darbdaviu.

Adakavo, Aknystos, Dūseikių, Didvyžių, Ilguvos, Jasiuliškių, Kalvarijos, Kupiškio, Suvalkijos, Vilijampolės socialinės globos namai gyvenamųjų patalpų nepripažino tarnybinėmis, tačiau jas išnuomojo darbuotojams. Patikėjimo teise valdomos gyvenamosios patalpos, nepripažinus jų tarnybinėmis, pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimus gali būti nuomojamos tik viešo konkurso būdu.

3.1.3. Dėl techninės pagalbos priemonių

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras perdavė valstybės turtą – techninės pagalbos priemonės – nesilaikydamas turto perdavimą reglamentuojančių teisės aktų.

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras valstybės biudžeto lėšomis įsigytą turtą (judėjimo techninės pagalbos priemonės) savivaldybių įstaigoms perduoda panaudos pagrindais, o jos turtą perduoda naudoti tretiesiems asmenims.

Pagal Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonių tvarkos aprašą²⁹ neįgaliuosius techninės pagalbos priemonėmis aprūpina centro teritorinis padalinys arba savivaldybės įstaiga.

²⁸ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.618 straipsnio 1 dalis; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-07-11 nutarimas Nr. 878 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-12-19 įsakymu Nr. A1-338.

Per savivaldybių įstaigas asmenys gali būti aprūpinami tik judėjimo priemonėmis (dviračiais, vaikštyklėmis, sėdimaisiais baldais, priemonėmis, skirtomis išvengti pragulų, valgymo ir gėrimo priemonėmis ir kt., išskyrus elektrinius vežimėlius). Savivaldybės, išsiaiškinusios, kiek šių priemonių reikia neįgaliesiems, kreipiasi į teritorinius Techninės pagalbos neįgaliesiems centro skyrius, kurie su savivaldybių įstaigomis sudaro valstybės turto (priemonių) panaudos sutartis. Savivaldybių įstaigos pagal panaudą gautą minėtą turtą perduoda neįgaliesiems pasirašydamos su jais aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis sutartis. Pažymėtina, kad toks gauto turto pagal panaudą perdavimas tretiesiems asmenims neatitinka Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 str. 4 d., Vyriausybės 2002-12-03 nutarimo Nr. 1890 91 punkto, reglamentuojančio, kad asmenys, gavę valstybės turtą pagal panaudą, negali jo perduoti naudoti tretiesiems asmenims.

Audito metu nustatyta, kad Techninės pagalbos neįgaliesiems centro direktorius 2013 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. G1-44 sudarė metinės inventorizacijos komisiją ir nurodė atlikti ne tik centre esamo, bet ir panaudos pagrindais perduoto turto inventorizaciją. Faktiškai centras inventorizavo tik skyrių sandėliuose esantį turtą, o asmenims perduotas turtas (techninės pagalbos priemonės) ir dalis pagal panaudos sutartis savivaldybių įstaigoms perduoto turto neinventorizuota.

2013 m. lapkričio 1 d. techninės paramos priemonių likučių vertė buvo 11 588 tūkst. Lt: centro teritoriniuose skyriuose (sandėliuose) buvo 1 630,7 tūkst. Lt, perduoto asmenimis – 2 549,8 tūkst. Lt, perduoto savivaldybių įstaigoms – 7 408,3 tūkst. Lt vertės turto.

Inventorizacijos taisyklių³⁰ 8 p. nurodyta, kad inventorizuojamas visas įmonėje esantis turtas, t. y. ir gautas pagal panaudą, o 57 p. nurodyta, kad vienas inventorizavimo aprašo egzempliorius atiduodamas (išsiunčiamas) turto savininkui.

Audito metu nustatyta, kad 2013 m. pagal panaudos sutartis gautų techninės pagalbos priemonių inventorizavimo aprašus pateikė 16 iš 60 savivaldybių. Su kitomis centras derino tik buhalterinės apskaitos duomenis ir nereikalavo, kad jos atliktų gauto turto pagal panaudą inventorizaciją ir aprašus pateiktų centrui. Taigi 16-oje savivaldybių įstaigų inventorizuotas 2 047,3 tūkst. Lt vertės turtas, o perduoto pagal panaudos sutartis neinventorizuoto turto likučio vertė buvo 5 361,0 tūkst. Lt.

Centro teritoriniai skyriai, išdavę priemones asmeniui tiesiogiai, į duomenų bazę įrašo asmenį identifikuojančius duomenis, bet netvarko informacijos apie savivaldybių įstaigų asmenims perduotas priemones. Atsakingų darbuotojų teigimu, planuojama prisijungti prie socialinių paslaugų informacinės sistemos SPIS, tačiau, mūsų nuomone, centro teritoriniai skyriai ir be šios sistemos turi galimybę kaupti duomenis apie neįgaliesiems išduotas priemones, nes savivaldybių įstaigos, norėdamos gauti priemones pagal panaudos sutartis, teikia vardines priemonių gavėjų paraiškas, be to, ataskaitose teikia gavėjų duomenis pagal išduotą priemonių rūšį.

Pažymėtina, kad, nedisponuojant minėta informacija, nėra galimybės užtikrinti, kad tokiomis pačiomis techninės pagalbos priemonėmis tų pačių neįgaliųjų neaprūpins ir centro teritoriniai skyriai, ir savivaldybės ar kad neįgalieji negaus naujos priemonės, prieš tai negražinę senosios.

Ministerija, nustačiusi neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis per savivaldybes tvarką, neužtikrino teisėto valstybės turto (techninės pagalbos priemonių) perdavimo neįgaliesiems, nes pažeidžiamas Valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo įstatymas

³⁰ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719.

ir Vyriausybės nutarimas, kad valstybės turtas, perduotas pagal panaudą, negali būti perduotas naudotis tretiesiems asmenims.

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras, pagal panaudą perdavęs techninės pagalbos priemonės savivaldybėms, neužtikrino tinkamos šio turto inventorizacijos, nes iš panaudos gavėjų negavo 5 361,0 tūkst. Lt vertės turto inventorizavimo aprašų.

3.1.4. Dėl laikinojo apgyvendinimo punkto

Vyriausybės nutarimu³¹ 1995 m. įsteigtas Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punktas. Ministerijai Vyriausybė pavedė vykdyti punkto steigėjo funkcijas ir su Vilniaus m. savivaldybe sudaryti patalpų (4 623,83 kv. m), esančių Linksmojoje g. 129, Vilniuje, panaudos sutartį.

Pagal ministro patvirtintus minėto punkto nuostatus³² šis punktas yra iš valstybės biudžeto lėšų išlaikoma socialinės paskirties įstaiga, kurioje ribotam laikotarpiui pagal terminuotą nuomos sutartį apgyvendinamos grįžtančiųjų asmenų šeimos. Punktas, kaip juridinis asmuo, įsteigtas nebuvo. Jį administruoja Socialinių paslaugų priežiūros departamentas. Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu³³ departamentui pavesta pasirašyti punkto gyvenamųjų patalpų terminuotos nuomos sutartis su grįžtančiais asmenimis. Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.477 str. 4 d., nuomotojas gali būti išnuomoto daikto savininkas arba asmenys, kuriems teisė išnuomoti svetimą daiktą suteikia įstatymai ar to daikto savininkas. Šiuo atveju departamento teisė išnuomoti suteikta ministro įsakymu, tačiau ministerija nėra minėto turto valdytoja, o punkto gyvenamąsias patalpas yra gavusi pagal panaudą, todėl tokios teisės departamentui suteikti negalėjo. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 str. 4 d. nustatyta, kad tiek valstybės, tiek savivaldybių turtas, gautas pagal panaudą, negali būti išnuomojamas ar perduodamas naudotis tretiesiems asmenims.

Audito metu nustatyta, kad nuomos mokestis sutartyse nenustatytas ir punkto gyventojai jo nemoka. Pažymėtina, kad pagal Civilinio kodekso 6.477 straipsnį nuoma yra atlygintinas sandoris, todėl toks patalpų suteikimas punkto gyventojams savo turiniu yra panauda.

Remiantis punkto nuostatų 10.1 punktu, gyvenamosios patalpos terminuotam laikotarpiui išnuomojamos asmenų šeimoms, įrašytoms į pasirinktos savivaldybės grįžtančiųjų asmenų sąrašą nuomos pagrindais apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, iki bus priimtas savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimas nuomos pagrindais suteikti būstą grįžtančio asmens šeimai. Dauguma asmenų punkte gyvena ne laikinai, o ilgą laikotarpį: departamento duomenimis 2013-12-31 punkte gyveno 65 šeimos (169 asmenys). Septynios šeimos punkte gyvena vienerius metus, kiti gyvena ilgą laikotarpį, o kiekvienais metais su tais pačiais gyventojais sudaromos naujos nuomos sutartys.

Šeimų gyvenimo trukmė laikinojo apgyvendinimo punkte

- Iki 5 metų gyvena 20 šeimų.
- Nuo 5 iki 10 metų gyvena 20 šeimų.
- 10 ir daugiau metų gyvena 26 šeimos.

³¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-11-15 nutarimas Nr. 1442 „Dėl grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto įsteigimo ir jų nuostatų patvirtinimo“ (neteko galios 2002-07-18).

³² Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002-08-01 įsakymu Nr. 102 patvirtintų Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto nuostatų 5 punktas.

³³ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002-08-01 įsakymo Nr. 102 2.1 punktas.

Punkto administratoriaus duomenimis, per 2013 m. nė viena savivaldybė nesuteikė nė vienam tremtinių apgyvendinimo punkte gyvenančiam asmeniui būsto nuomos pagrindais, todėl nė vienas asmuo iš punkto neišsikėlė, o su visais buvo sudarytos naujos terminuotos nuomos sutartys.

Kadangi dauguma punkto gyventojų yra nuolatiniai, t. y. gyvenantys ilgą laiką, todėl faktiškai punktas neatlieka tos funkcijos, kam jis buvo įsteigtas, ir neatitinka veiklos principo – laikinai apgyvendinti grįžtančių asmenų šeimas. Audito metu nustatyta, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę dėl tolesnės punkto veiklos. Savivaldybė atsakė, kad Vyriausybė skiria nepakankamai lėšų gyvenamosioms patalpoms įsigyti ir grįžtančių asmenų šeimoms aprūpinti butais nuomos pagrindais, todėl pritaria ministerijos nuomonei, kad punkto patalpos galėtų būti skirtos eilės tvarka grįžtančių asmenų šeimoms nuomoti su teise juos privatizuoti. Atsižvelgiant į šią savivaldybės nuomonę ir į tai, kad punktas neatlieka tos funkcijos, kam buvo įsteigtas, mūsų nuomone, jį administruoti turėtų savivaldybė.

Nuostatuose nustatytos lengvatinės gyvenimo punkte sąlygos:

- nuomos mokestis nenustatytas;
- šalto vandens pašildymo ir patalpų šildymo (sezono metu) išlaidos nuomininkams kompensuojamos 50 proc. iš persikėlimui ir soc. integracijai skiriamų valstybės biudžeto lėšų.

Pažymėtina, kad šios sąlygos buvo nustatytos, kai apgyvendinimo terminas buvo ribotas – ne ilgiau kaip vieneri metai (su galimybe pratęsti iki 6 metų). Nuo 2002 m., panaikinus nuomos termino apribojimą, daugeliu atvejų gyventojai tokiomis sąlygomis naudojami ilgiau nei 10 metų. Tokiu būdu socialinė parama tampa nuolatiniu reiškiniu ir jai skirti nėra taikomi bendri socialinės paramos gavimo kriterijai (asmens ar šeimos gaunamos pajamos, turimas turtas ir kt.).

Atkreipiame dėmesį, kad, savivaldybei šiuos asmenis aprūpinus gyvenamosiomis patalpomis, gyventojai turėtų mokėti nuomos mokestį, o šalto vandens pašildymo ir patalpų šildymo išlaidos (50 proc.) nebūtų apmokamos, jei asmenys neatitiktų paramos skyrimo sąlygų.

Vadovaujantis punkto nuostatų 19 punktu eksploatacines ir kitas išlaidas apmoka nuomininkai, tačiau nustatyta, kad faktiškai patalpų eksploatacinės ir kitos išlaidos, susijusios su patalpų einamoju remontu, yra apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų, skirtų departamento programai vykdyti.

Audito metu nustatyta, kad punkto gyventojai nuolat kreipiasi į atsakingą departamento asmenį su prašymais jų butuose ir bendro naudojimo patalpose atlikti einamojo remonto darbus ar padengti kitas eksploatacines išlaidas, priskirtinas fiziniams asmenims.

Dažniausiai pasitaikančių gyventojų prašymų pavyzdžiai:

- vonioje pakeisti dušo žarną arba maišytuvą;
- sutvarkyti užsikisusį kanalizacijos vamzdį virtuvėje arba sifonus;
- suremontuoti laiptinių duris, nes sandariai neužsidaro, ir sutvarkyti telefonspynes.

Vadovaujantis nuomos santykius reglamentuojančiomis Civilinio kodekso normomis, daryti einamąjį remontą yra nuomininko pareiga. Eksploatacines išlaidas turi padengti patys nuomininkai, tačiau nustatytais atvejais jie tokios pareigos nevykdė. Departamento administratoriaus duomenimis, 2013 m. apmokėta 33,5 tūkst. Lt pastato eksploatacinių išlaidų. Kadangi departamentas apmokėjo fizinių asmenų išlaidas, valstybės biudžeto lėšos buvo panaudotos ne pagal paskirtį.

Nustatyta, kad punkto gyventojų bendra skolų departamentui suma sudarė 31,6 tūkst. Lt. Priimti teismo sprendimai dėl skolos išieškojimo iš 6 punkto gyventojų. Bendra ieškinių suma – 29,3

tūkst. Lt. Pažymėtina, kad kai kurie gyventojai skolingi daugiau nei už tris mėnesius. Departamento duomenimis, šiuo metu skolininkai punkte negyvena, jie turto neturi, Lietuvoje nedirba, todėl išieškoti skolą nėra galimybių. Pažymėtina, kad, nors punkto nuostatuose ir sutartyse su nuomininkais buvo nustatytos griežtos sankcijos iškeldinti nuomininkus tais atvejais, jeigu jie tris mėnesius iš eilės nemoka komunalinių mokesčių, departamentas nesiėmė pakankamų priemonių, kad būtų atsiskaitoma laiku ir nesusidarytų didelės skolos.

Ministerija, nebūdama turto valdytoja, įpareigojo Socialinių paslaugų priežiūros departamentą pasirašyti turto, ministerijos gauto pagal panaudą, nuomos sutartis su fiziniaisiais asmenimis. Departamentas pasirašė minėtas sutartis. Tokiu būdu buvo nesilaikoma Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo draudimo perduoti pagal panaudą gautą turtą naudoti tretiesiems asmenims.

Daugelis Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto gyventojų yra nuolatiniai gyventojai, gyvenantys čia 5 ir daugiau metų, todėl faktiškai punktas neatlieka tos funkcijos, kam buvo įsteigtas, ir neatitinka veiklos principo – laikinai apgyvendinti grįžtančių asmenų šeimas. Be to, nustačius lengvatines gyvenimo sąlygas (šildymo išlaidų kompensacijos, nenustatytas nuomos mokestis), tremtiniams yra teikiama parama netaikant jokių jos gavimo kriterijų.

Kadangi punkto gyventojai (nuomininkai) nevykdė pareigos daryti einamąjį remontą ar padengti kitas eksploataavimo išlaidas, departamentas 27,9 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų panaudojo ne pagal paskirtį – fizinių asmenų išlaidoms padengti.

Atkreipiame dėmesį, kad ministerija parengė ir pateikė derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą, kuriuo nuo 2015-01-01 siekiama panaikinti Grįžtančių asmenų laikino apgyvendinimo punktą. Be to, bendru sutarimu nuspręsta, kad nutraukus šio punkto veiklą Vilniaus m. savivaldybės administracija turėtų sudaryti gyvenamųjų patalpų nuomos sutartis su grįžusiais asmenimis, gyvenančiais punkte.

4. KITI PASTEBĖJIMAI

4.1. Dėl subsidijos neįgaliųjų darbo užmokesčiui mokėti

Audito metu nustatyta, kad teritorinė darbo birža už neįgaliųjų socialinėje įmonėje įdarbintą neįgalųjį asmenį vienu metu moka dviejų rūšių subsidijas darbo užmokesčiui mokėti, taip socialinei įmonei kompensuojama visa darbo užmokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokų suma.

Remiantis Užimtumo rėmimo įstatymo 24 str. 2 d., subsidija darbo užmokesčiui mokėti pagal aktyvios darbo rinkos politikos remiamo įdarbinimo priemonę „įdarbinimas subsidijuojant“ skiriama įmonei, įdarbinusiai neįgalųjį asmenį, jo darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms mokėti. Subsidijos dydis nustatomas atsižvelgiant į neįgalumo lygį ir kinta nuo 50 iki 75 proc. darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų. Subsidija mokama iš Užimtumo fondo arba ES lėšų.

Vadovaujantis Socialinių įmonių įstatymo 14 str., subsidija neįgaliųjų asmenų darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms mokėti skiriama socialinei įmonei, įmonei, įdarbinusiai neįgalųjį asmenį. Pagal šį įstatymą subsidija taip pat priklauso nuo neįgalumo lygio ir kinta nuo 60 iki 75 proc. apskaičiuotos darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų

sumos. Ji mokama iš ministerijos Užimtumo didinimo programai vykdyti patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų.

Pagal tokį įstatyminį reglamentavimą Užimtumo rėmimo įstatyme neįtvirtinus įstatymo taikymo išimčių socialinėms įmonėms, kurios gauna kompensaciją pagal Socialinių įmonių įstatymą, tokios įmonės, įdarbinusios bedarbi, kuris yra neįgalusis, turi galimybę gauti subsidiją jo darbo užmokesčiui mokėti pagal abu įstatymus.

Nagrinėjome atvejus, kai darbo biržoje registruotas neįgalusis buvo įdarbintas socialinėje įmonėje pagal Užimtumo rėmimo įstatyme nustatytą aktyvios darbo rinkos politikos priemonę. Asmeniui Užimtumo fondo arba Europos Sąjungos lėšomis mokama subsidija pagal socialinės įmonės pateiktą pažymą apie asmens dirbtą darbo laiką ir apskaičiuotą darbo užmokestį. Likusiai darbo užmokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokos daliai tam pačiam asmeniui sumokėti socialinė įmonė teikė paraišką subsidijai iš valstybės biudžeto lėšų gauti pagal Socialinių įmonių įstatymą. Taigi socialinės įmonės, įdarbinusios darbo biržoje registruotą neįgalų asmenį, gauna 100 proc. subsidijos neįgaliojo darbo užmokesčiui ir valstybinio soc. draudimo įmokoms mokėti.

Subsidijos, gautos iš dviejų šaltinių neįgaliųjų darbo užmokesčiui mokėti, pavyzdys

UAB „PL“ (darbdavys) su Panevėžio teritorine darbo birža 2012-01-19 pasirašė įdarbinimo subsidijuojant įgyvendinimo ir finansavimo sutartį Nr. IDRS3(P27)-405 (sutarties forma patvirtinta ministro 2010-07-15 įsakymu Nr. A1-341) dėl teritorinės darbo biržos siunčiamo bedarbio J. B. įdarbinimo. Sutartyje birža įsipareigojo kas mėnesį pervesti darbdaviui 60 proc. dydžio subsidiją darbo užmokesčiui kompensuoti pagal faktiškai dirbtą laiką. Darbdavys kas mėnesį teikė biržai patvirtintos formos pažymą apie siūsto bedarbio, įdarbinto subsidijuojant, dirbtą darbo laiką, apskaičiuotą darbo užmokestį, nuo darbo užmokesčio apskaičiuotas draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokas ir išmokėtą darbo užmokestį.

Pavyzdžiui, už gegužės mėn. apskaičiuota 1 248,72 Lt kompensacija (60 proc. gegužės mėn. darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų). Ši įmonė gegužės mėn. teritorinei darbo biržai teikė mokėjimo prašymus gauti subsidiją darbo užmokesčiui mokėti (2013-06-07 Nr. 13/24) (Valstybės pagalbos teikimo soc. įmonėms tvarkos aprašo 2 priedas „Socialinių įmonių įstatymo reglamentavimo sritis“). Pagal šį prašymą apskaičiuota 832,48 Lt kompensacija (40 proc. gegužės mėn. darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų). Taigi, skyrus 2 081,21 Lt subsidiją, gegužės mėn. J. B. apskaičiuota darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų suma (2 081,21 Lt) buvo kompensuota visiškai.

Įstatymo leidėjas, skatindamas darbdavius įdarbinti neįgaliuosius ir tiek Užimtumo rėmimo įstatyme, tiek Socialinių įmonių įstatyme nustatydamas tik tam tikrą subsidijuojamą įdarbinto neįgaliojo darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų dalį, įpareigoja darbdavį subsidiariai prisidėti savo lėšomis mokant likusią šio asmens darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų dalį. Socialinės įmonės išvengia tokios pareigos, nes likusią dalį kompensuoja pagal Socialinių įmonių arba Užimtumo rėmimo įstatymą. Siekiant išlaikyti minėtuose įstatymuose įtvirtintą subsidiarumo principą, socialinėms įmonėms įdarbinant neįgalų bedarbį, Socialinių įmonių įstatymas turėtų būti laikomas specialiuoju teisės aktu, tuomet tam pačiam teisiniui santykiui Užimtumo rėmimo įstatyme nustatytos bendrojo reguliavimo normos turėtų būti netaikomos kaip konkuruojančios su specialiuoju teisės aktu.

Priešingu atveju socialinėms įmonėms būtų naudingiau įdarbinti lengvą nedarbingumą turintį asmenį, nes jo darbo našumas yra didesnis, reikalinga mažesnė priežiūra, o gaunant subsidiją pagal abu minėtus įstatymus visiškai kompensuojamos jam apskaičiuoto darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų sumos, kaip ir įdarbinus sunkų neįgalumą turintį asmenį. Toks subsidijos

mokėjimas neatitiktų įstatymuose reglamentuoto diferencijuoto pagal neįgalumo laipsnį (didesnė subsidija skiriama esant didesniai prarasto darbingumo procentui) subsidijavimo esmės.

Teritorinės darbo biržos už neįgaliųjų socialinėje įmonėje įdarbintus neįgalius asmenis mokėdamos dviejų rūšių subsidijas darbo užmokesčiui mokėti pagal Užimtumo rėmimo ir Socialinių įmonių įstatymus, socialinei įmonei skiria visą neįgaliojo darbo užmokesčio ir valstybinio soc. draudimo įmokų sumos subsidiją, taip leisdamos darbdaviui išvengti pareigos subsidiariai prisidėti savo lėšomis mokant atlyginimo dalį įdarbintam neįgaliujam.

4.2. Dėl paramos darbo vietoms steigti

Užimtumo rėmimo įstatymo 29 str. 1 d. nustatytos paramos darbo vietoms steigti rūšys – darbo vietų steigimo subsidijavimas, vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas, savarankiško užimtumo rėmimas. Minėto straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės parama darbo vietoms steigti negali viršyti 40 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių sumos. 2013 m. darbo vietų steigimui subsidijuoti teritorinės darbo biržos panaudojo 28 884,2 tūkst. Lt Užimtumo fondo ir ES lėšų.

Audito metu nustatyta, kad maksimali subsidija darbo vietai steigti skiriama nepriklausomai nuo steigiamos darbo vietos pobūdžio, profesijos rūšies, tik atsižvelgiant į darbdavio paraiškoje prašomą gauti sumą.

Remiantis Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašu³⁴ darbdaviai, norintys gauti subsidiją, teikia paraišką, kurioje privalo pagrįsti lėšų darbo vietoms steigti (pritaikyti) poreikį (turi pateikti patalpų remonto darbų, darbo vietos įrengimo projektus, jų sąmatas).

Pažymėtina, kad teritorinės darbo biržos specialistai nevertina arba neturi galimybės įvertinti atitinkamai darbo vietai steigti paraiškoje nurodytų įsigyti darbų ir įrenginių poreikio, t. y. ar darbo vietai reikalingi patalpų remonto darbai, ar būtent tokie įrenginiai, prietaisai reikalingi ir pan. Komisijos sprendimas iš esmės yra susijęs tik su sprendimu siūlyti finansuoti darbdavio prašomą įsteigti darbo vietą ir skirti prašomą sumą ar ne.

Susipažinus su vienos iš paramos darbo vietoms steigti priemonių – vietinio užimtumo iniciatyvų darbdavių pateiktomis paraiškomis, nustatyta atvejų, kai pagrindžiant lėšų poreikį darbo vietai steigti pateikiami daug didesnes kainas nei reikiamos įrangos rinkos kaina pagrindžiantys dokumentai.

Pavyzdys

E. M. Į „T“ nurodė, kad IT specialisto darbo vietai įsteigti reikalinga traukos spinta³⁵, kurios kaina – 30 830 Lt (be PVM), ir pateikė tai pagrindžiantį preliminarų tiekėjo pasiūlymą.

Nustatyta, kad įmonėse, prekiaujančiose tokia įranga, vidutinė naujos traukos spintos rinkos vertė yra 15–18 tūkst. Lt. Be to, tokios specializuotos įrangos kaina labai skiriasi, priklausomai nuo įrangos funkcijų, specifikacijos ir techninių parametrų.

Pažymėtina, kad tokio pobūdžio įrangos prekeiviai atkreipė dėmesį, kad darbdavio paraiškoje nurodytos planuojamos įsigyti įrangos parametrai yra maksimalūs ir tokiai darbo vietai nereikalingi.

³⁴ Patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-08-13 įsakymu Nr. A1-499, 88 punktą.

³⁵ Traukos spinta – įrenginys, skirtas apsaugoti darbuotoją nuo kenksmingų garų ar dujų, kurios susidaro reakcijos metu.

Neįvertinus darbo vietai steigti reikiamų investicijų turinio ir pagrįstumo, priimami sprendimai finansuoti to paties pobūdžio darbo vietų steigimą skiriant skirtingą lėšų sumą, kuri kartais labai skiriasi (pvz., dvigubai). Pažymėtina, kad dalis darbdavių siekia maksimalaus teisės aktuose nustatyto 40 mėnesinių minimaliųjų algų dydžio (2013 m. – 40 000 Lt).

Subsidijų, skirtų tos pačios profesijos 1 darbo vietai įsteigti, pavyzdžiai

Šaltkalvio darbo vietai įsteigti skirtos sumos:

- UAB „R K“, Šilutė (4 vietos) – 27 784,5 Lt;
- UAB „T“, Mažeikiai (6 vietos) – 39 000 Lt;
- UAB „D“, Šilutė (3 vietos) – 25 880,10 Lt;
- UAB „M“ (1 vieta) – 40 000 Lt;
- UAB „K“ (1 vieta) – 26 000 Lt.

Autošaltkalvio darbo vietai įsteigti skirtos sumos:

- UAB „G“, Mažeikių r. (1 vieta) – 18 837 Lt;
- UAB „E“, Jonavos r. (4 vietos) – 40 000 Lt;
- UAB „A“, Kaišiadorys (1 vieta) – 19 899 Lt.

Virėjo-barmeno darbo vietai įsteigti skirtos sumos:

- UAB „R“, Raviliškis (3 vietos) – 12 000 Lt;
- J. V. jm. (1 vieta) – 34 890 Lt;
- UAB „J“ (2 vietos) – 14 550 Lt.

Baldų gamintojo darbo vietai įsteigti skirtos sumos:

- UAB „A“ (3 vietos) – 35 000 Lt;
- UAB „K“ (4 vietos) – 23 649 Lt;
- UAB „B“ (3 vietos) – 40 000 Lt.

Pažymėtina, kad teisės aktai nenustato kriterijų, kuriais remiantis galima būtų vertinti atitinkamai darbo vietai pagal jos pobūdį ar profesiją steigti reikalingų darbų ir įrangos, jos specifikacijos, kainų poreikį ir pan. Esant tokiems tos pačios profesijos steigiamų darbo vietų kainų skirtumams, kyla abejonių, ar lėšos skiriamos tinkamai ir pagrįstai įvertinus jų poreikį.

Užimtumo fondo lėšos darbo vietoms steigti darbdaviams gali būti skiriamos tinkamai ir pagrįstai neįvertinus jų poreikio, nes nenustatytos detalios paraiškų steigiamos darbo vietos subsidijai gauti vertinimo metodikos ir nėra vertinimo kriterijų atsižvelgiant į steigiamos darbo vietos pobūdį, o tos pačios profesijos darbo vietai steigti skiriamos sumos dydis skiriasi 2 kartus.

Pagal darbo vietų steigimo sutartį darbdavys subsidiją gauna vienai darbo vietai įsteigti. Sutartyje jis įsipareigoja įdarbinti darbo biržos siūstą neįgalų darbuotoją.

Audito metu nustatyta atvejų, kai darbdavys priima neįgalų asmenį dirbti visu etatu, bet dėl jo negalios sutrumpina darbo laiką ir sumažina darbo užmokestį. Taip sudaromos sąlygos su valstybės subsidijuota įranga dirbti kitam, o ne neįgaliam asmeniui.

Lietuvos darbo birža 2013-02-07 rašte Nr. SD-377 „Dėl teisės aktų tobulinimo“ ministerijai yra išdėsciusi tokią situaciją ir rekomendavo inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad būtų galima apriboti darbdavių piktnaudžiavimo atvejus gauti maksimalaus dydžio subsidijas, kai asmuo į įsteigtą darbo vietą įdarbinamas, pvz., dirbti 1 val. per dieną, bet jokių sprendimų nepriimta.

Atkreipiame dėmesį, kad neįgaliojo darbuotojo darbo laikas yra tiesiogiai susijęs su darbo užmokesčiu ir asmens pajamomis. Pažymėtina, kad šių valstybės remiamų asmenų grupės pajamos taip pat turi tiesioginį ryšį su jiems mokamomis pašalpomis ar kitomis išmokomis, todėl

įsteigus darbo vietą Užimtumo fondo lėšomis būtina užtikrinti maksimalų subsidijos poveikį ir vertinti galimybę įdarbinti daugiau nei vieną neįgalųjį bedarbę. Tokia praktika pastebėta Kauno teritorinėje darbo biržoje.

Pažymėtina, kad Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos apraše (97 p.) nustatyta, kad su asmeniu, įdarbinamu įsteigtoje darbo vietoje, gali būti sudaroma darbo sutartis ne visam darbo laikui, tačiau nėra reglamentuojama, koks turėtų būti minimalus darbo vietos užimtumo laikas, įdarbinant vieną ar kelis asmenis.

Remiantis Užimtumo rėmimo įstatymo 29 str. darbdaviai įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą privalo išlaikyti ne mažiau kaip 36 mėnesius nuo teritorinių darbo biržų siūstų asmenų įdarbinimo pradžios.

Remiantis Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo 13 p., subsidija darbo vietoms steigti skiriama šioms išlaidoms finansuoti: darbo priemonėms ir techninėms pagalbos priemonėms pirkti, montuoti ir pritaikyti, patalpoms remontuoti ir pritaikyti, mokymams.

Audito metu nustatyta, kad darbdaviai, steigdami subsidijuojamą darbo vietą, įsigyja įrangą, kurios naudingo tarnavimo laikas yra ilgesnis nei 36 mėnesiai.

Pavyzdys

Individualiosios įmonės subsidijos lėšomis įsigyto turto atidavimo eksploatuoti aktų duomenimis, nustatytas toks naudingo tarnavimo laikas:

- stiklinė pertvara – 10 metų;
- traukos spinta, darbatalis, lentyna testavimo įrangai – 6 metai;
- dažomųjų miltelių testavimo įrangos komplektas, kompiuteris su programine įranga, nepertraukiamas maitinimo šaltinis – 4 metai.

Praėjus 36 mėn. terminui nuo darbo vietos įsteigimo ir asmenų įdarbinimo pradžios, tačiau nesibaigus turto naudingo tarnavimo laikui, subsidijos lėšomis įsigyta įranga gali būti naudojama kitiems tikslams, o darbdavys vėl gali kreiptis į darbo biržą dėl naujos subsidijos darbo vietai steigti. Manome, kad toks darbo vietos išlaikymo terminas dėl šių priežasčių gali būti per trumpas.

Audito metu pastebėjome, kad teisės aktai nenustato reikalavimo grąžinti darbo vietai steigti skirtos subsidijos dalį (skirtumą), į šią darbo vietą įdarbinus didesnio darbingumo lygio asmenį nei tas, kuriam ji buvo įsteigta. Priėmus didesnio darbingumo lygio neįgalųjį, kurio darbo vietai steigti gali būti skiriama mažesnė subsidija, gautos lėšos darbo vietai steigti 36 mėn. laikotarpį naudojamos ne tomis sąlygomis, kuriomis ji buvo gauta.

Teisės aktuose reglamentuojamas darbo vietų steigimo subsidijavimas sudaro sąlygas nepakankamai efektyviai naudoti Užimtumo fondo lėšas, nes:

- Užimtumo rėmimo įstatymas nustato 36 mėn. laikotarpį subsidijos lėšomis įsteigtai darbo vietai išlaikyti, o tai sudaro sąlygas, nesibaigus subsidijos lėšomis įsigyto turto naudingo tarnavimo laikui, darbdaviui gauti naują subsidiją darbo vietai steigti;
- Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašas nereglamentuoja minimalaus įsteigtos darbo vietos užimtumo, todėl, įdarbinus vieną asmenį minimaliam darbo laikui (pvz., 1 valandai), neišnaudojamos visos galimybės didinti neįgalųjį užimtumą ir nepasiekiami paramos darbo vietoms steigti tikslai.

4.3. Dėl socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos vykdymo

Ministerija, laikydamosi Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 patvirtintų Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių 16 punkto, pagal kurį valstybės politiką formuojančios valstybinės institucijos ir įstaigos turi patvirtinti atitinkamos srities investicijų projektų atrankos kriterijus ir jų reikšmes, ministro 2012-05-31 įsakymu Nr. A1-263 yra patvirtinusi Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos kriterijus ir reikšmes. Įsakymu nustatyti 7 konkretūs atrankos kriterijai, pagal kuriuos maksimali projektui skirtina balų suma gali būti 41.

Investicijų projektai, skirti:

- socialinių paslaugų gavėjų gyvenamųjų patalpų būklei gerinti – 10 balų;
- socialinių paslaugų gavėjų poreikiams tenkinti (transporto įsigijimas, liftai ir keltuvai, aplinkos pritaikymas neįgaliųjų poreikiams) – 2 balai;
- socialinių paslaugų įstaigų pastatų būklei gerinti – 2 balai;
- socialinių paslaugų įstaigų šildymo sąnaudoms mažinti – 2 balai;
- tęstiniai investicijų projektai – 10 balų;
- investicijų projekte numatytos įstaigos teikiamų paslaugų paklausa (eilėje laukia nuo 5 iki 10 žmonių – 5 balai, laukia daugiau nei 10 žmonių – 10 balų);
- investicijų vienai planinei vietai sukurti suma litais nuo 2005 m. (žemiau visų įstaigų vidurkio – 5 balai).

Įsakyme taip pat nustatyta, kad, atsižvelgiant į ekspertinę narių nuomonę (bendra nuomonė dėl investicijų projekte numatytos įstaigos veiklos kokybės, įstaigos pastatų ir patalpų būklės, įstaigos tolesnės veiklos perspektyvos, regioninės svarbos ir pan.), komisija kiekvienam investicijų projektui gali skirti nuo -10 iki +10 balų. Pažymėtina, kad pagal šią nuomonę skiriamas balas nėra objektyviai pagrįstas ir leidžia investicijų projektus vertinti remiantis skirtingais kriterijais: įsakyme nėra nustatyto baigtinio sąrašo aplinkybių, kurias įvertinus būtų skiriamas šis komisijos balas, be to, neaišku, ar komisijos ekspertinė nuomonė turi apimti visų įsakyme išvardytų aplinkybių vertinimą ar tik nario (narių) nuožiūra pasirinktas aplinkybes.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad nuo 2015 m. socialinės globos įstaigos privalės turėti licencijas vykdyti savo funkcijas, tačiau ministerija investicijų projektų atrankai nėra patvirtinusi atrankos kriterijaus, susijusio su patalpų būklės gerinimu, siekiant gauti licenciją. Taigi neaišku, ar investicijų projektai, kuriais siekiama pagerinti globos namų būklę, kad jie atitiktų licencijavimui keliamus reikalavimus, buvo vertinti kaip prioritetiniai.

2013 m. investicinės lėšos buvo paskirstytos 14 projektų, o 2014 m. – 23. 2013 m. finansavimą gavusių projektų mažiausia surinkta balų suma buvo 17, 2014 m. – 19 balų. Kadangi galutinis projekto balas dėl komisijos skiriamų balų gali skirtis 20 balų, darytina išvados, kad faktiškai sprendimą finansuoti tam tikrą projektą lemia remiantis ekspertine komisijos narių nuomone skiriamas balas, kurį nustatyti nėra aiškių kriterijų.

2014 m. valstybės kapitalo investicijoms paskirstyti vyko du socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos posėdžiai. Audito metu nustatėme, kad socialinės globos įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos posėdžių protokolai nepakankamai informatyvūs, nesuteikia jokios informacijos apie atrankos eigą, prioritetų nustatymo motyvus ir pan., juose užfiksuotas tik galutinis atrankos komisijos narių priimtas sprendimas finansuoti investicijų projektus.

Atrankos komisijos posėdžio, vykusio 2013-07-12, protokole (socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos posėdžio protokolas Nr. 1) nurodyta, kad „komisijos nariai, vadovaudamiesi socialinių paslaugų įstaigų projektų atrankos kriterijais ir jų reikšmėmis, sudarė investicijų programos projektų reitingą, pagal kurį projektai buvo suskirstyti prioritetine tvarka. Komisijos nariai vienbalsiai nusprendė prioritetą skirti tiems projektams, kurie pagal Valstybės investicijų programos investicijų projektų reitingą surinko daugiausia balų“.

Pažymėtina, kad atrankos komisijos posėdžių protokoluose nėra fiksuojami atrankos komisijos narių vertinimai ir skiriami balai kiekvienam investicijų projektui, nepateikta jokių argumentų ar motyvų, kuriais remiantis priimta bendra ekspertinė narių nuomonė skirti tam tikrą balą (nuo -10 iki +10) investicijų projektui. Be to, protokolai yra pasirašomi tik posėdžio pirmininko ir posėdžio sekretoriaus, o ne visų dalyvavusių komisijos narių, kaip nustatyta socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-05-25 įsakymu Nr. A1-163 patvirtinto Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos darbo reglamento 8 punkte.

Vertindami socialinės globos įstaigų investicijų projektų atranką pastebėjome, kad 2012 m. ministro įsakymu patvirtintas kriterijus, pagal kurį, remiantis bendra ekspertine narių nuomone, projektui skiriama nuo -10 iki +10 balų, 2013 ir 2014 m. nepakito, tačiau komisijos narių nuomonė dėl tų pačių 2013 ir 2014 m. atrankai pateiktų investicijų projektų iš esmės pasikeitė.

Remiantis ekspertine komisijos narių nuomone, komisija investicijų projektams 2013 m. neskyrė balų (0), o 2014 m. skyrė -10.

Skirtingai įvertintų projektų pavyzdžiai

Kupiškio socialinės globos namai – nebaigto statyti pastato rekonstravimas;
Skemų socialinės globos namų gyvenamojo korpuso rekonstrukcija;
Spec. socialinės globos namų „Tremtinių namai“ pastatų rekonstrukcija.

Labai skyrėsi komisijos nuomonė dėl Utenos socialinės globos namų A ir B gyvenamųjų korpusų rekonstravimo investicijų projekto: 2013 m. jam skirta +10 balų, o 2014 m. -10 balų.

Pažymėtina, kad šie projektai yra tęstiniai, jų pavadinimas ir projekto vertė nesikeitė, nesikeitė ir vertinimo kriterijai, bet, komisijai skyrus mažiau balų, jų finansavimas 2014 m. nutrauktas.

Nustatyti ir priešingi atvejai, kai investicijų projektams 2013 m. komisija skyrė -5 balus, o 2014 m. – +10 balų.

Skirtingai įvertintų projektų pavyzdžiai

Šiaulių vaikų globos namų „Šaltinis“ gyvenamųjų patalpų rekonstrukcija;
Ventos socialinės globos namų patalpų rekonstrukcija.

Kai kuriais atvejais komisija kitaip nei ankstesniais metais įvertino ir konkrečius kriterijus, nustatytus ministro įsakymu, nors vertinti investicijų projektai nebuvo keisti, todėl turėjo būti vertinami skiriant tą patį balą. Pavyzdžiui, pagal kriterijų „gyvenamųjų patalpų būklės gerinimas“ investicijų projektams 2013 m. skirta 10 balų, 2014 m. – 0 balų.

Skirtingai įvertintų projektų pavyzdžiai

Specialiųjų socialinės globos namų „Tremtinių namai“ pastatų rekonstrukcija;
Jotainių socialinės globos namų gyvenamųjų pastatų rekonstravimas.

Šie projektai vykdomi etapais, bet jie yra tiesiogiai susiję su gyvenamųjų patalpų būklės gerinimu, todėl 2014 m. minėtiems projektams turėjo būti skiriama 10 balų.

Pagal kriterijų „įstaigų pastatų būklės gerinimas“ investicijų projektams 2013 m. skirti 2 balai, o 2014 m. – 0 balų.

Skirtingai įvertintų projektų pavyzdžiai

Prūdiškių socialinės globos namų korpusų su jungiamąja dalimi statybos užbaigimas;
Lavėnų socialinės globos namų virtuvės ir valgyklos patalpų renovavimas ir įrangos įsigijimas.

Pagal kriterijų „įstaigų šildymo sąnaudų mažinimas“ investicijų projektams 2013 m. skirta 0 balų, o 2014 m. – 2 balai.

Skirtingai įvertintų projektų pavyzdžiai

Jotainių socialinės globos namų gyvenamųjų pastatų rekonstravimas;
Specialiųjų socialinės globos namų „Tremtinių namai“ pastatų rekonstrukcija.

Pažymėtina, kad projektų vertinimas balais remiantis komisijos nuomone keitėsi ir 2014 m., tikslinant lėšų paskirstymą investicijų projektams (pirminė atranka vykdyta 2013 m. liepos mėn., patikslinimas – 2013 m. spalio mėn.). Ši aplinkybė dar kartą patvirtina, kad be jokių pagrįstų argumentų remiantis komisijos ekspertine nuomone skiriamas balas gali būti naudojamas kaip įrankis tam tikriems investicijų projektams atrinkti, o kitiems pašalinti iš finansuojamųjų sąrašo.

Pavyzdžiui, pirminės atrankos metu, remiantis ekspertine komisijos narių nuomone, investicijų projektams skirta 0 arba -10 balų, o po patikslinimo – atitinkamai +10 arba 0 balų.

Po patikslinimo skirtingą vertinimo balą gavusių investicijų projektų pavyzdžiai

Lavėnų socialinės globos namų virtuvės ir valgyklos patalpų renovavimas ir įrangos įsigijimas;
Veisiejų socialinės globos namų lodžijų senų medinių langų keitimas;
Dūseikių vidaus patalpų atnaujinimas.

Minėti projektai pirminės atrankos metu nebuvo siūlyti finansuoti, tačiau pakeitus remiantis komisijos nuomone projektams skiriamą balą, po patikslinimo šiuos projektus nutarta finansuoti 2014 m., po patikslinimo jiems skirta atitinkamai 70 tūkst. Lt, 143 tūkst. Lt ir 350 tūkst. Lt.

Socialinės globos įstaigos valstybės investicijų projektus parengia ir teikia ministerijai, pirmą kartą siūlydamos įtraukti jų projektą į Valstybės investicijų programą. Vėliau raštu ministerijai teikiamas poreikis finansuoti tęstinį projektą, tačiau pakoreguoti projektai ministerijai neteikiami ir komisijoje nesvarstomi. Nustatėme, kad kai kurių socialinės globos įstaigų vykdomų tęstinių projektų vertė kasmet kinta. Atrankos komisijos protokoluose nėra nurodytos projektų vertės pasikeitimo priežastys. Pažymėtina, kad globos įstaigos, teikdamos prašymus skirti lėšų tęstiniam projektui, taip pat nenurodo investicijų projekto vertės didėjimo ar mažėjimo priežasčių.

Pavyzdžiui, 2014 m. komisijai neapsvarsčius ir nenurodžius priežasčių reikšmingai padidėjo Suvalkijos ir Strėvininkų socialinės globos namų vykdomų tęstinių investicijų projektų vertė, palyginti su 2013 m. nurodyta šia projektų verte.

Vadovaujantis finansų ministro 2001-07-04 įsakymu Nr. 201 patvirtinto Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo 14 punktu, tuo atveju, jeigu investicijų projektų bendroji vertė, teikiant juos įtraukti į planuojamųjų metų Valstybės investicijų programą, didėja dėl nustatomų papildomai atlikti statybos darbų, nustatomo įsigyti ilgalaikio turto ir nustatomų gauti paslaugų, turi būti pateikiami šių investicijų projektų papildymai ir pakeitimai.

Kai kurių į Valstybės investicijų programą įtrauktų projektų bendra vertė reikšmingai sumažėjo, bet nebuvo nurodytos šio pokyčio priežastys ir nepateikti patikslinti projektai.

Investicijų projektų, kurių vertė reikšmingai sumažėjo, pavyzdžiai

Jurdaičių socialinės globos namų 150 vietų gyvenamojo korpuso, valgyklos ir administracinio korpuso vidaus patalpų kapitalinio remonto investicijų projekto vertė sumažėjo 87 proc. (nuo 2 221 iki 300 tūkst. Lt);

Vilijampolės socialinės globos namų sanitarinių patalpų remonto darbų projekto vertė sumažėjo 34 proc. (nuo 785 iki 521 tūkst. Lt).

Mūsų nuomone, esant tokiems reikšmingiems projektų vertės pokyčiams, projektai iš esmės turėjo būti peržiūrėti ir pakoreguoti, o atrankos komisija turėjo įvertinti tokių pokyčių pagrįstumą.

Ministerija, vykdydama investicijų projektų atranką, kasmet svarsto apie 60 finansuotinių socialinės globos įstaigų projektų, tačiau, atsižvelgdama į ribotus valstybės biudžeto asignavimus, finansavimą skiria 14–23 projektams. Sudarydama nesiūlomų finansuoti investicijų projektų sąrašą, ministerija nevertina tolesnio jų įgyvendinimo tikslingumo.

Vadovaujantis Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo 14¹ punktu, investicijų projektų atrankos komisijos, išnagrinėjusios savo institucijos arba įstaigos ir valdymo srities investicijų projektus, kuriems įgyvendinti pagal tam tikrų metų Valstybės investicijų programą buvo panaudota valstybės lėšų ir kuriems įgyvendinti per pastaruosius trejus metus, įskaitant ir einamuosius, nebuvo skirta valstybės lėšų, turi įvertinti tolesnį tokių projektų įgyvendinimo tikslingumą, t. y. projekto tęstinumo būtinybę.

Pažymėtina, kad 2014 m. investicijų projektų sąrašė yra tęstinių projektų, kuriems finansavimas neskirtas ilgiau nei 3 metus, pavyzdžiui: Vilniaus I vaikų globos namų pastato Vilniuje, Žolyno g. 45, rekonstravimo, Didvyžių socialinės globos namų Vilkaviškio r., Augalų k., socialinės reabilitacijos centro rekonstravimo projektams, Klaipėdos vaikų globos namų „Danė“ rekonstrukcijai lėšos paskutinį kartą skirtos 2008 m.

Finansų ministerijai teikiamoje informacijoje apie investicijų projektus, kuriems 2014 m. nesiūloma skirti lėšų, nurodyta, kad finansavimą „siūloma tęsti pagerėjus ekonominei situacijai“, tačiau neįvertintas tolesnio projektų įgyvendinimo tikslingumas, neįvertinta ir tęstinumo būtinybė.

Dalis investicijų projektų vykdoma 10–15 m., tačiau, nustatant prioritetą pagal ministro patvirtintus kriterijus, tęstinumo požymio nepakanka, kad projektas būtų atrinktas finansuoti. Iš 2014 m. atrinktų finansuoti 23 investicijų projektų tik 8 yra tęstiniai, kiti – nauji. Kitiems tęstiniams projektams, narių ekspertine nuomone, skyrus po -10 balų, 2014 m. finansavimo negavo 11 tęstinių projektų. Be to, nustatyta, kad neskyrus lėšų tęstiniams projektams, vienam naujam (Pagėgių vaikų darželio rekonstrukcijos) projektui skiriama suma po perskirstymo (2013-10-14), nenurodžius jokių priežasčių ir argumentų, padidinta 4 kartus, t. y. nuo 700 iki 2 700 tūkst. Lt, ir tai sudarė beveik trečdajį visiems globos įstaigų projektams 2014 m. paskirstytos sumos. Pagal minimą Pagėgių savivaldybės pateiktą investicijų projektą numatytus esamo darželio patalpų pritaikymo vaikų globos namams darbus planuota atlikti per dvejus metus (2014 m. lėšų poreikis – 2 500 tūkst. Lt, 2015 m. – 200,0 tūkst. Lt). Atrankos komisija visą prašomą sumą paskyrė vieneriems metams.

Pažymėtina, kad 2014 m. biudžeto projekto derinimo metu padidinus asignavimų sumą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuojamiems socialinės globos įstaigų investicijų projektams, visi projektai iš naujo įvertinti pagal nustatytus kriterijus ir sudaryta nauja investicijų projektų eilė pagal prioritetus, neatsižvelgiant į buvusį pirminį paskirstymą. Pavyzdžiui, įtraukti nauji projektai, kurių nebuvo pirminio paskirstymo metu, o nesiūlyti finansuoti projektai tapo finansuotinais, neatsižvelgiant į pirminio paskirstymo metu surinktus balus.

Investicijų projektų, po patikrinimo gavusių didesnę balų skaičių, pavyzdžiai

Pirminio paskirstymo metu nuspręsta finansuoti projektus, kurie surinko ne mažiau nei 19 balų (18 projektų), todėl papildomai skyrus lėšų turėjo būti finansuojami projektai, kurie surinko 18 ar atitinkamai mažiau balų, tačiau balai iš naujo perskirstomi ir finansuojami tokie projektai, kurie pirminio paskirstymo metu gavo 15 balų (Lavėnų soc. globos namų virtuvės ir valgyklos patalpų renovavimas ir įrangos įsigijimas) ir 9 balus (Dūseikių soc. globos namų vidaus patalpų atnaujinimas, Veisiejų soc. globos namų lodžių senų medinių langų keitimas).

2013 m. spalio mėn., tikslinant 2014 m. finansuojamų investicijų projektų atranką, įtraukti 3 nauji projektai, kurie nebuvo teikti atliekant pirminę atranką, be to, jiems skirtas finansavimas 2014 m., remiantis ekspertine komisijos narių nuomone jiems papildomai skyrus +10 balų.

Investicijų projektų, į atranką įtrauktų po pirminės atrankos, pavyzdžiai

Varėnos savivaldybės specializuotų socialinės globos ir slaugos namų seniems ir neįgaliems žmonėms steigimo investicijų projektui skirta 250 tūkst.Lt;

Gaigalaičio globos namų gyventojams saugių gyvenimo sąlygų užtikrinimo, teritoriją atitveriant tvora, investicijų projektui – 200 tūkst. Lt;

Lentvario vaikų globos namų rekonstravimui – 300 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad minėti trys investicijų projektai buvo pateikti vėliau, nei teikė visos socialinės globos įstaigos, t. y. jau pasibaigus prašymų teikimo laikotarpiui, o komisijos protokoluose nenurodytas šių naujai atsiradusių investicijų projektų finansavimo reikalingumas, nenurodytos aplinkybės, motyvai, kodėl projektai į sąrašą įtraukiami paskutinį planavimo etapą, jau pateikus biudžeto projektą svarstyti Vyriausybei.

Įvertinę remiantis komisijos ekspertine nuomone atrinktų finansuoti projektų planuojamą turinį, manome, kad kai kurie investicijų projektai nėra patys reikalingiausi, prioritetiniai kitų atžvilgiu, nes jie nėra tiesiogiai susiję su socialinės globos įstaigų teikiamų paslaugų kokybės gerinimu.

Investicijų projektų, nesusijusių su socialinių globos įstaigų teikiamų paslaugų kokybės gerinimu, pavyzdžiai

Gaigalaičio socialinės globos namų aptvėrimo tvora investicijų projektas – 200 tūkst. Lt;

Katilinės renovacijos, t. y. granulėmis kūrenamo katilo keitimas į šiaudais kūrenamą katilą, investicijų projektas Zarasų socialinės globos namuose – 410 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad ministerija, teikdama informaciją Finansų ministerijai apie nesiūlomus finansuoti tęstinius investicijų projektus, kaip argumentą, kodėl neskiria lėšų, nurodo, kad įstaigai suteikta licencija teikti socialinę globą ar kad prioritetą turi būti skiriamas prastesnės būklės įstaigoms, tačiau šios nuostatos nevienodai taikomos visų investicijų projektų atžvilgiu, ir tai įrodo faktas, kad lėšų skiriama minėtiems naujiems investicijų projektams.

Ministerija neturi ilgalaikės socialinių paslaugų įstaigų investicijų strategijos, ministerijos finansuojamų socialinės globos įstaigų investicijų projektų atrankos tvarka ir patvirtinti kriterijai neužtikrina objektyvios atrankos, o lėšos jiems finansuoti gali būti paskirstomos netinkamai:

- sprendimą finansuoti tam tikrą projektą lemia remiantis ekspertine komisijos narių nuomone skiriamo balo dydis, nors jam nustatyti nėra aiškių ir objektyviai pagrįstų kriterijų. Pagal ministro patvirtintus Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos kriterijus ir reikšmes atranką vykdanči komisija galutinį investicijų projektų reitingavimą gali lemti 20 balų skirtumu, t. y. remiantis ekspertine nuomone kiekvienam projektui gali skirti nuo -10 iki +10 balų, o mažiausia finansuotino projekto surinkta balų suma yra 17–19 balų. Be to, komisijos posėdžių protokolai nėra informatyvūs, juose nepateikti jokie argumentai ar motyvai, kuriais remiantis priimta bendra ekspertinė narių nuomonė skirti tam tikrą balą (nuo

-10 iki +10) investicijų projektui. Protokolus pasirašo tik posėdžio pirmininkas ir sekretorius, o ne visi dalyvavę komisijos nariai, todėl tai neleidžia įsitikinti, kad atrankos komisijos nustatyti projektų reitingavimo balai, lemiantys sprendimą dėl konkretaus projekto finansavimo, skirti pagrįstai ir skaidriai;

- kasmet vykdant investicijų projektų atranką ar ją tikslinant, tęstiniai projektai vertinami skirtingais balais pagal tuos pačius ministro patvirtintus atrankos kriterijus, o ekspertinės komisijos narių nuomonės kitimas ar skirtingas kitų kriterijų vertinimas neargumentuojamas;
- socialinės globos įstaigoms reikšmingai keičiant bendrą investicijų projekto vertę (ją didinant arba mažinant), projektai nėra peržiūrimi ir koreguojami, nors tokių projektų papildymų ir pakeitimų rengimą nustato Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo nuostatos, o investicijų projektų atrankos komisija neanalizuoja projektų vertės pasikeitimo priežasčių ir nevertina tokių pokyčių pagrįstumo;
- sudarydama nesiūlomų finansuoti investicijų projektų sąrašą, ministerija nevertina tolesnio jų įgyvendinimo tikslingumo, tęstinumo būtinybės ir taip nesilaiko Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo dėl trejus metus nefinansuojamų projektų vertinimo;
- vykdant atranką pagal ministro patvirtintus investicijų projektų atrankos kriterijus, tęstinumo požymio nepakanka, kad projektas būtų atrinktas finansuoti, todėl daugumai tęstinių projektų (11 iš 19) finansavimas neskiriamas, o pradedami vykdyti nauji projektai (15 iš 23 atrinktų finansuoti 2014 m.). Be to, rengiant biudžeto projektą padidinus asignavimų sumą investicijoms, projektai iš naujo įvertinami pagal nustatytus kriterijus ir sudaroma nauja investicijų projektų eilė pagal prioritetus, neatsižvelgiant į buvusį pirminį paskirstymą;
- investicijų projektų, įtrauktų į investicijų projektų sąrašą pavėluotai ar nesusijusių su globos sąlygų gerinimu, reikalingumas ir prioritetas, palyginti su kitais investicijų projektais, kelia abejonių. Motyvų ir argumentų dėl tokių projektų finansavimo būtinybės nebuvimas atrankos komisijos protokoluose, neargumentuota komisijos ekspertinė nuomonė, skiriant nuo 10 iki -10 balų, neleidžia įsitikinti ministerijoje vykdomos socialinės globos įstaigų investicijų projektų atrankos skaidrumu ir lešų šiam tikslui naudojimo efektyvumu.

Atkreipiame dėmesį, kad ministerija 2014-05-18 pakeitė Valstybės kapitalo investicijų planavimo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai priskirtai valdymo sričiai tvarkos aprašą³⁶ ir Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos darbo reglamentą³⁷, kuriuose patikslino atrankos komisijos darbo organizavimo procesą, valstybės kapitalo investicijų planavimo valdymo sričiai tvarką, patvirtino naujus investicijų projektų atrankos kriterijus ir jų reikšmes ir kt.

4.4. Dėl atrankos konkursų organizavimo ir vykdymo

Ankstesnio audito metu vertinome ministerijos ir jai pavaldžių Jaunimo reikalų departamento ir Neįgaliųjų reikalų departamento nevyriausybinų organizacijų (NVO) atrankos konkurso būdu finansuojamų projektų atranką, sutarčių su laimėjusiais NVO sudarymą, jų atsiskaitymą. Buvo nustatyta sisteminių klaidų, būdingų visiems atrankos konkursų būdu finansuojamiems projektams. Pažymėtina, kad ankstesnio audito metu teiktos rekomendacijos įgyvendinamos, tačiau vis dar turime pastebėjimų dėl vykdomų nevyriausybinų organizacijų atrankos konkursų.

³⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014-05-08 įsakymas Nr. A1-253 „Dėl valstybės kapitalo investicijų planavimo socialinės apsaugos ir darbo ministerijai priskirtai valdymo sričiai tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁷ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014-05-08 įsakymas Nr. A1-254 „Dėl Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“.

Audito metu nustatyta, kad socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtinti trys atrankos konkursų nuostatai 2013 m. nebuvo paskelbti oficialiame leidinyje „Valstybės žinios“.

Oficialiai nepaskelbti socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtinti atrankos konkursų nuostatai

Projektų, skirtų valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos priemonėms įgyvendinti, atrankos organizavimo nuostatai, patvirtinti 2013-08-05 įsakymu Nr. A1-464.

Projekto, skirto nevyriausybinių sektoriaus plėtros 2011–2013 m. programos įgyvendinimo 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonėms įgyvendinti, finansavimo konkurso organizavimo nuostatai, patvirtinti 2011-05-10 įsakymu Nr. A1-230.

Projekto, skirto įgyvendinti Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010–2014 m. programos įgyvendinimo priemonių plano 12.3 ir 21.1 priemonės, finansavimo konkurso organizavimo nuostatai, patvirtinti 2011-08-18 įsakymu Nr. A1-371.

Kadangi minėti atrankos konkursų nuostatai yra skirti individualiai neapibrėžtai asmenų grupei, o jų pagrindu vykdoma projektų atranka gauti finansavimą ir priimami sprendimai skirti valstybės biudžeto lėšas, minėti nuostatai atitinka norminių teisės aktų požymius pagal Viešojo administravimo įstatymo³⁸ 2 str. 10 dalį, todėl, vadovaujantis tuo metu galiojusio Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo³⁹ 3 str. 2 d. ir 11 str. 1 d., minėtas teisės aktas turėjo būti skelbiamas oficialiame leidinyje „Valstybės žinios“ ir įsigaliojti kitą dieną po paskelbimo (tai nustatyta ir šiuo metu galiojančio Teisėkūros pagrindų įstatymo⁴⁰ 19 str. 1 d. – norminiai teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami Teisės aktų registre).

Ministerija oficialiame leidinyje nepaskelbė trijų atrankos konkursų nuostatų, taip nesilaikė tuo metu galiojusio Įstatymo ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo reikalavimų, todėl atranką vykdė pagal neįsigaliojusius norminius administracinius aktus (atrankos nuostatus).

Audito metu nustatyta, kad ministro patvirtintuose Psichologinės pagalbos telefonu teikimo projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatuose⁴¹ nustatyti kvalifikacijos reikalavimai yra pritaikyti konkrečiai nevyriausybinei organizacijai.

Reikalavimai nevyriausybiniams organizacijoms

Psichologinės pagalbos telefonu teikimo projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatuose nustatyta, kad konkurse gali dalyvauti asociacijos, vienijančios tarnybas, teikiančias psichologinę pagalbą telefonu vaikams, jaunimui, moterims, krizę išgyvenantiems suaugusiems asmenims. Šį reikalavimą atitinka tik viena nevyriausybė organizacija – Lietuvos telefoninių psichologinių pagalbos tarnybų asociacija.

Minėtuose atrankos konkursų nuostatuose nustatyti reikalavimai paraiškų dalyviams yra suformuluoti atsižvelgiant į konkrečios nevyriausybinių organizacijos struktūrą. Todėl ministerija, patvirtinusi tokius kvalifikacijos reikalavimus, apriboja teisę kitiems pareiškėjams dalyvauti atrankoje. Nustačius tokius reikalavimus, atrankos konkurso metu paraišką pateikė ir finansavimas buvo skirtas Lietuvos telefoninių psichologinių pagalbos tarnybų asociacijai (222,0 tūkst. Lt). Pažymėtina, kad buvo skirta visa ministerijos planuota priemonei vykdyti lėšų suma.

Ministerija, atrankos konkursų nuostatuose nepagrįstai nustačiusi kvalifikacijos reikalavimus dėl organizacijų vienijimo, apribojo galimybę didesniai pareiškėjų skaičiui dalyvauti atrankoje, todėl realios projektų atrankos nevykdė, o pagal parengtus konkurso nuostatus be konkurencijos finansavo vienintelę tokius reikalavimus atitinkančią nevyriausybė organizaciją.

³⁸ Viešojo administravimo įstatymas, 1999-06-17 Nr. VIII-1234 (2006-06-27 Nr. X-736 redakcija).

³⁹ Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymas, 1993-04-06 Nr. I-119 (neteko galios 2014-01-01).

⁴⁰ Teisėkūros pagrindų įstatymas, 2012-09-18 Nr. XI-2220.

⁴¹ Patvirtinti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013-03-05 įsakymu Nr. A1-95.

Įvertinę Jaunimo reikalų departamento vykdytą Jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos finansavimo 2013–2014 metais atrankos konkursą, kai paraišką teikė vienintelis tiekėjas, turėjome pastebėjimų dėl konkurso vykdymo. Panašūs trūkumai buvo nustatyti ir ankstesnio audito metu.

Jaunimo reikalų departamento direktoriaus patvirtinta atrankos komisija pirmame posėdyje iš karto nusprendė kitą komisijos darbo posėdį organizuoti tik tuo atveju, jei vienintelės paraišką pateikusios asociacijos (Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos) komisijos narių paraiškos turinio vertinimas skirsis daugiau kaip 30 balų, be to, nutarė skirti pareiškėjui visą planuotą konkursui finansuoti sumą (200 tūkst. Lt), jei turinio vertinimas gaus daugiau nei pusę galimos surinkti maksimalios balų sumos. Pažymėtina, kad šį sprendimą komisija priėmė iš anksto, neįvertinusi paraiškos turinio.

Susipažinus su komisijos narių atliktais paraiškos vertinimais matyti, kad bendras turinio vertinimo balas buvo didesnis nei pusę galimos surinkti maksimalios balų sumos, o komisijos narių balų skaičius nesiskyrė daugiau kaip 30 balų. Esant tokiam vertinimui, antras vertinimo komisijos posėdis nebuvo organizuotas, o Jaunimo reikalų departamento direktorius skyrė pareiškėjui visą priemonei finansuoti numatytą sumą – 200 tūkst. Lt.

Vertinimo komisijos protokoluose du nariai pagal daugumą vertinimo kriterijų teikė pastabas.

Komisijos narių pastabos

Planuojami seni sėkmingi projektai, atsižvelgiama į įsivertinimą, plėtojami tikslai, tačiau nėra pateikta išsami informacija apie savianalizę, kad būtų galima vertinti, ar veikla suplanuota pagal 2012 m. veiklos įsivertinimą.

Veiklų planas nėra surašytas nuosekliai, tas pats uždavinio įgyvendinimas išdėstytas nenuosekliai, taip pat kai kur sunku įvertinti, ar įgyvendinus nurodytas veiklas bus pasiekti konkurso tikslai ir LiJOT tikslai.

Nurodyti laukiami rezultatai yra apibendrinti, todėl kyla pavojus, kad jų kokybė neatitiks lūkesčių. Programos stiprybės yra optimistinės, per drąsios.

Be to, vertinimo išvadoje komisijos pirmininkė pabrėžė, kad siūlytų programai skirti lėšų, prieš tai pareiškėjui patikslinus projekto vykdymo biudžetą, konkrečiai aptarus, kokios apimties ir kokioms veikloms bus skiriamos lėšos.

Nustatyta, kad pareiškėjas oficialiai paraiškos nepatikslino, o antras atrankos komisijos posėdis nebuvo organizuotas, todėl nebuvo konkrečiai aptartos finansuotinos veiklos ir jų apimtis, nuo ko ir turėjo priklausyti lėšų skyrimas projekto vykdytoji. Manome, kad komisijos pastabos ir išvadoje nurodyti komisijos pirmininkės siūlymai yra esminiai, todėl į juos turėjo būti atsižvelgta priimanč sprendimą nepatikslinus paraiškos skirti finansavimą.

Pažymėtina, kad ta pati įstaiga dėl atrankos konkurso sąlygose numatytų kvalifikacijos reikalavimų daugelį metų vienintelė dalyvauja konkurse ir gauna visas priemonei patvirtintas valstybės biudžeto lėšas. Viena komisijos narių, teikdama pastabas dėl projekto vykdytojo paraiškos, taip pat tai įvardijo kaip problemą: „didelis minusas, kad yra tik vienas tiekėjas, nėra sudaryta sveika konkurencija, kuri verčia maksimaliai racionaliai ir pagrįstai pateikti paraišką“.

Atsižvelgiant į nustatytus dalykus, darytina išvada, kad komisijos posėdžiai ir paraiškų vertinimas Jaunimo reikalų departamente vykdomi formaliai, nes sprendimas skirti finansavimą priimamas neatsižvelgiant į reikšmingas ir turinčias įtakos finansavimui komisijos narių pastabas.

Jaunimo reikalų departamentas 2013 m. priėmė sprendimą skirti valstybės biudžeto lėšų Lietuvos jaunimo organizacijų tarybai neatsižvelgiant į konkurso komisijos teiktas pastabas, konkrečiai

neaptarus projekto metu finansuotinių veiklų, jų apimčių ir pareiškėjui nepatikslinus pateikto projekto, todėl negalime įvertinti, ar įvykdžius projektą pasiekti atrankos nuostatuose numatyti tikslai.

4.5. Dėl savivaldybėms skirtų lėšų socialinėms išmokoms

Valstybės kontrolės atliekamo 2013 m. savivaldybių finansinio (teisėtumo) audito metu pateikta pastabų dėl netinkamo savivaldybėms pervedamų lėšų socialinėms išmokoms mokėti ir administruoti valdymo ir naudojimo.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sukurta savivaldybių finansavimo sistema ne visais atvejais užtikrina, kad valstybės biudžeto asignavimai ir specialiosios tikslinės dotacijos būtų pervedamos savivaldybių biudžetams ir (ar) savivaldybių administracijoms pagal faktinį lėšų poreikį. Tokiu būdu susidaro dideli nepanaudotų šių lėšų likučiai, kuriuos būtų galima panaudoti įgyvendinant kitas valstybės institucijų ir įstaigų programas (funkcijas). Savivaldybių finansavimas, kai bankų sąskaitose biudžetinėmis metais nuolat lieka nenaudojamų lėšų, rodo, kad valstybės biudžeto lėšos naudojamos ne pačiu efektyviausiu ar rezultatyviausiu būdu, todėl nepasiekiamas Biudžeto sandaros įstatyme įtvirtintas tikslas – užtikrinti, kad sudarant ir vykdant biudžetą piniginiai išteklių būtų naudojami efektyviai.

Savivaldybių administracijos 126 tūkst. Lt specialiosios tikslinės dotacijos lėšų panaudojo nesivadovaudamos Valstybės biudžeto lėšų, skirtų specialioms tikslinėms dotacijoms socialinėms išmokoms, kompensacijoms, socialinei paramai mokiniams ir socialinėms paslaugoms administruoti, naudojimo ir atsiskaitymo tvarkos aprašo⁴² 2.2, 4 ir 91 punktais, nes viršijo juose nustatytus administravimo išlaidų procentinius dydžius (socialinei paramai mokiniams – 4 proc., socialinėms pašalpoms ir kompensacijoms mokėti – 4 proc. ir kt.) nuo socialinei paramai mokėti panaudotų lėšų.

Detalesnė informacija dėl šių dalykų ir rekomendacijos bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto savivaldybėse, ataskaitoje.

5. REKOMENDACIJOS

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir jai pavaldžios įstaigos dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotos žodžiu ir raštais (žr. 2 priede).

Atsižvelgdami į audito ataskaitoje nurodytus dalykus, rekomenduojame:

- Siekiant teisėtai ir racionaliai naudoti valstybės biudžeto ir Užimtumo fondo lėšas, skirtas aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms įgyvendinti ir užimtumo programoms vykdyti:
- imtis priemonių, kurios užtikrintų savivaldybėms perduotas valstybinės dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas funkcijos įgyvendinimą plačiau, arba inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimą dėl minėtos funkcijos vykdymo tik atliekant viešuosius darbus (ataskaitos 2.1.1 skirsnis);

⁴² Patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008-11-28 įsakymu Nr. A1-387.

- nustatyti kriterijus, pagal kuriuos rengiant viešųjų darbų programą savivaldybės savarankiškųjų funkcijų vykdymui priskirtini darbai būtų atskiriami nuo valstybinių funkcijų vykdymo darbų (ataskaitos 2.1.1 skirsnis);
- detaliau apibrėžti viešuosius darbus apibūdinančius laikinumo ir socialinės naudos bendruomenei požymius (ataskaitos 2.1.1 skirsnis);
- nustatyti paraiškų steigiamos darbo vietos subsidijai gauti vertinimo detalią metodiką ir vertinimo kriterijus, apsvarstyti diferencijuoto subsidijos dydžio pagal steigiamos darbo vietos pobūdį tikslingumą (ataskaitos 4.2 poskyris);
- svarstyti galimybę nustatyti ilgesnį nei 36 mėn. laikotarpį subsidijos lėšomis įsteigta darbo vietai išlaikyti ir jį susieti su subsidijos lėšomis įsigyto turto naudingo tarnavimo laiku, taip pat nustatyti minimalų įsteigtos darbo vietos užimtumą (ataskaitos 4.2 poskyris).
  - Siekiant užtikrinti lėšų naudojimo transporto kompensacijoms mokėti teisėtumą, nustatyti asmens pateikiamų duomenų apie gyvenamąją vietą ir patirtų transporto išlaidų tikrumo įvertinimo kontrolės priemones; nesant galimybių įsitikinti patiriamų transporto išlaidų patikimumu, svarstyti esamo transporto išlaidų kompensavimo būdo pakeitimo tikslingumą ir inicijuoti atitinkamus teisės aktų pakeitimus (ataskaitos 2.1.2 skirsnis).
  - Siekiant užtikrinti socialinių įmonių subsidijavimo pagrįstumą ir tikslingumą:
- nustatyti asistento neįgaliajam būtinumo įvertinimo kriterijus ir tvarką (ataskaitos 2.3 poskyris);
- inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad subsidija socialinei įmonei už vieną įdarbintą neįgalų asmenį būtų skiriama tik pagal vieną teisės aktą, tokiu būdu užtikrinant darbdavio pareigą subsidiariai prisidėti savo lėšomis mokant atlyginimo dalį įdarbintam neįgaliajam (ataskaitos 4.1 poskyris).
  - Siekiant užtikrinti teisėtą ir efektyvų valstybės ir savivaldybės turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo pavaldžiose įstaigose ir sistemiškai spręsti su tuo susijusias problemas:
- kartu su socialinės globos įstaigomis:
  - spręsti klausimą dėl neteisėtai sudarytų turto nuomos ir panaudos sutarčių nutraukimo ir naujų konkursų dėl valstybės turto nuomos skelbimo (ataskaitos 3.1 poskyris);
  - svarstyti galimybę teisės aktų nustatyta tvarka gyvenamąsias patalpas, kurios nėra priskirtos ir (ar) naudojamos socialinės globos įstaigose kaip tarnybinės, t. y. pagal jų paskirtį, perduoti valstybės įmonei Turto bankui arba savivaldybės nuosavybės socialinio būsto fondui formuoti, atsižvelgiant į tai, kad biudžetinių įstaigų vykdoma veikla nėra susijusi su gyvenamųjų patalpų nuoma (ataskaitos 3.2.2 skirsnis);
- keisti neįgalųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis tvarką – numatyti teisės aktus atitinkantį techninės pagalbos priemonių perdavimo neįgaliesiems būdą (ataskaitos 3.2 poskyris);
  - Siekiant užtikrinti skaidrų ir objektyvų atrankos vykdymą ir valstybės biudžeto lėšų paskirstymą:
- parengti ilgalaikę socialinių paslaugų įstaigų investicijų strategiją, nustatančią šių įstaigų optimizavimo ar plėtros planus, užtikrinančią šios srities politikos tęstinumą, kryptingą ir tikslingą valstybės investicijas, padėsiančias išspręsti globos įstaigų licencijavimo klausimus (ataskaitos 4.3 poskyris);
- reglamentuoti investicijų projektų atrankos komisijos posėdžių periodiškumą ir dokumentavimą, užtikrinantį objektyvią ir atsekamą komisijos darbo eigą, priimamų sprendimų motyvavimą, ir sudarantį sąlygas atsirasti asmeninei komisijos narių atsakomybei už netinkamus, nepagrįstus ar neobjektyvius sprendimus (ataskaitos 4.3 poskyris);

- nustatyti pareigą peržiūrėti ir koreguoti investicijų projektus, keičiantis jų vertei, komisijai vertinti vertės pokyčių pagrįstumą, nesiūlomų finansuoti projektų tikslumą ir būtinybę (ataskaitos 4.3 poskyris);
- svarstyti galimybę įpareigoti Jaunimo reikalų departamentą atrankos konkursus vykdyti pagal ministro patvirtintą atrankos konkursų organizavimo tvarką (ataskaitos 4.4 poskyris).
  - Siekiant užtikrinti teisingą duomenų pateikimą konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose, pavaldžioms įstaigoms, neteisingai įtraukusioms į apskaitą nekilnojamąsias kultūros vertybes, nurodyti jų padarytas klaidas, nustatyti terminą joms ištaisyti ir įpareigoti jas apie tai informuoti Valstybės kontrolę (ataskaitos 1 dalis).

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

Vyriausiasis valstybinis auditorius

Arūnas Marma

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Auditas atliktas, vykdant 2013-07-15 pavedimą Nr. P-10-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Arūnas Marma (grupės vadovas)

Daiva Navickienė

Rasa Garnevičienė

Nijolė Aleliūnienė

Vyrmandas Jašmontas

Giedrė Jurevičienė (iki 2013-11-04)

Birutė Žilėnienė

Danutė Granickienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
1 priedas

Teisės aktai, kuriais vadovautasi atliekant funkcijų vykdymo, lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo audito procedūras ir vertinimus

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
2. Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas
3. Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas
4. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas
5. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas
6. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas
7. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas
8. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas;
9. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas
10. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas
11. Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas
12. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas
13. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 25 straipsnio, 1 priedo pakeitimo ir kai kurių su jais susijusių įstatymų pripažinimo netekusiais galios įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos statuto 30 straipsnio pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto pakeitimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto 20 straipsnio pakeitimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo įgyvendinimo įstatymas;
14. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas

15. Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas (Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas)
16. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas
17. Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymas
18. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas
19. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas
20. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas
21. Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas
22. Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymas
23. Lietuvos Respublikos gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymas (Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymas)
24. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarkos patvirtinimo (Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo)“
25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 13 d. nutarimas Nr. 144 „Dėl 2013 metų LR valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“
26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“
27. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“
28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“
29. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimas Nr. 1890 „Dėl Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos patvirtinimo“
30. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 25 d. nutarimas Nr. 472 „Dėl Valstybės ir savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
31. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 878 „Dėl tarnybinių gyvenamųjų patalpų naudojimo ir apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“
32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gruodžio 14 d. nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės ir savivaldybių ilgalaikio materialiojo turto nuomos“
33. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 19 d. nutarimas Nr. 1250 „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“;

34. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. kovo 26 d. nutarimas Nr. 193 „Dėl medicininio ir socialinio neįgaliausių aptarnavimo bei materialinės padėties garantijų“
35. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“
36. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugsėjo 20 d. nutarimas Nr. 1030 „Dėl Pareigūnų ir karių, išleidžiamų į pensiją, socialinio prisitaikymo, medicininės reabilitacijos bei profesinio orientavimo į kitas veiklos sritis sistemos sukūrimo programos patvirtinimo“
37. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 5 d. nutarimas Nr. 320 „Dėl Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą 2002-2007 metų programos ir Gyvenamųjų patalpų suteikimo nuomos pagrindais grįžtantiems į Lietuvą nuolat gyventi politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimų nariams tvarkos aprašo patvirtinimo“
38. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 nutarimas Nr. 1442 „Dėl Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“
39. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. 704 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo patvirtinimo“
40. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 1 d. nutarimas Nr. 1715 „Dėl Nacionalinės jaunimo politikos 2011-2019 metų plėtros programos patvirtinimo“
41. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 30 d. nutarimas Nr. 389 „Dėl „Globalios Lietuvos“ - užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011-2019 metų programos patvirtinimo“
42. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 2 d. nutarimas Nr. 1281 „Dėl Nediskriminavimo skatinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“
43. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 14 d. nutarimas „Dėl Nacionalinės nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“
44. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 10 d. nutarimas Nr. 5 „Dėl Nacionalinės gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategijos įgyvendinimo 2005-2013 metų priemonių patvirtinimo“
45. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimas Nr. 530 „Dėl Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010-2014 metų programos patvirtinimo“
46. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. 201 „Dėl Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodikos patvirtinimo (Dėl Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo patvirtinimo)“
47. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 1 K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“
48. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 15 d. įsakymas Nr. A1-58 „Dėl 2013 metų kapitalo investicijų paskirstymo socialinės apsaugos srities projektams (investicijų projektų įgyvendinimo programai) patvirtinimo“

49. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 27 d. įsakymas Nr. A1-136 „Dėl socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų įgyvendinimo programos patvirtinimo“
50. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. A1-192 „Dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio išmokoms vaikams mokėti apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“
51. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. birželio 12 d. įsakymas Nr. A1-386 „Dėl Savivaldybės teritorijoje gyvenančioms šeimoms ir asmenims išmokėtų išmokų vaikams ketvirtinės ataskaitos formos ir jos pildymo tvarkos aprašo patvirtinimo“
52. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. sausio 31 d. įsakymas Nr. A1-32 "Dėl pavedimo Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos"
53. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 7 d. įsakymas Nr. A1-104 „Dėl pavedimo Jaunimo reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“
54. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. A1-591 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų išmokoms vaikams mokėti ir administruoti 2013 metais paskirstymo savivaldybių administracijoms patvirtinimo“
55. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. gruodžio 4 d. įsakymas Nr. A1-402 „Dėl Savivaldybių administracijoms skirtų valstybės biudžeto lėšų valstybinėms šalpos išmokoms bei išmokoms vaikams mokėti ir administruoti paskirstymo, pervedimo, tikslinimo, naudojimo, atsiskaitymo ir kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“
56. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2008 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. A1-383 „Dėl duomenų apie savivaldybių administracijoms valstybinėms šalpos išmokoms bei išmokoms vaikams administruoti skirtų lėšų panaudojimą ataskaitų formų ir jų pildymo tvarkos aprašo patvirtinimo“
57. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. A1-43 „Dėl Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programos įgyvendinimo 2013–2015 metais priemonių plano patvirtinimo“
58. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. A1-338 „Dėl Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
59. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. A1-491 „Dėl Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą veiklos 2013-2015 metų plano patvirtinimo“ (galiojęs iki 2013-12-31)
60. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 151 „Dėl valstybės paramos persikėlimui ir socialinei integracijai priemonių teikimo grįžtantiems į Lietuvą nuolat gyventi politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimų nariams tvarkos aprašo patvirtinimo“
61. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. rugpjūčio 1 d. įsakymas Nr. 102 „Dėl Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto nuostatų ir Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto gyvenamųjų patalpų terminuotos nuomos sutarties formos patvirtinimo“

62. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 27 d. įsakymas Nr. A1-130 „Dėl Nuolatinės tarpinstitucinės komisijos politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą ir jų socialinės integracijos klausimams spręsti sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“
63. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymas Nr. A1-92 „Dėl socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų kvalifikacinių reikalavimų, socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų profesinės kvalifikacijos kėlimo tvarkos bei socialinių darbuotojų atestacijos tvarkos aprašų patvirtinimo“
64. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. A1-135 „Dėl Valstybės pagalbos teikimo socialinėms įmonėms tvarkos aprašo patvirtinimo“
65. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 13 d. įsakymas Nr. A1-499 „Dėl Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“
66. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. A1-279 „Dėl Socialinių įmonių ataskaitų apie iš visų šaltinių gautą ir panaudotą valstybės pagalbą teikimo tvarkos aprašo bei Sutarties dėl subsidijos išmokėjimo ir panaudojimo tvarkos tipinės formos patvirtinimo“
67. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. gruodžio 15 d. įsakymas Nr. A1-279 Dėl Socialinių įmonių ataskaitų apie iš visų šaltinių gautą ir panaudotą valstybės pagalbą teikimo tvarkos aprašo bei Sutarties dėl subsidijos išmokėjimo ir panaudojimo tvarkos tipinės formos patvirtinimo“
68. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 27 d. įsakymas NR. A1-137 „Dėl Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo 2013–2015 metams tvarkos aprašo patvirtinimo“
69. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. spalio 21 d. įsakymo Nr. A1-238 „Dėl Lietuvos valstybės paramos teikimo užsieniečių, gavusių prieglobstį LR, integracijai tvarkos aprašo patvirtinimo“
70. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. birželio 6 d. įsakymas Nr. A1-155 „Dėl Projektų administravimo taisyklių patvirtinimo“
71. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. sausio 3 d. įsakymas Nr. A1-2 „Dėl Nacionalinės skurdo prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2011–2015 metų programos patvirtinimo“
72. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. kovo 24 d. įsakymas Nr. A1-152 „Dėl Projektų, skirtų organizuoti kompleksinių paslaugų teikimą vaikams, nukentėjusiems nuo smurto, ar netiesioginio šeimyninio smurto aukoms (liudininkams) ir jų šeimų nariams, vertinimo komisijos sudarymo ir atrankos konkurso organizavimo 2011-2015 metais nuostatų patvirtinimo“
73. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 5 d. įsakymas Nr. A1-95 „Dėl Psichologinės pagalbos telefonu teikimo projektų atrankos komisijos sudarymo ir Psichologinės pagalbos telefonu teikimo projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo“

74. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 3 d. įsakymas Nr. A1-547 „Dėl Vaiko gerovės 2013–2018 metų programos patvirtinimo“
75. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. A1-585 „Dėl Vaikų dienos centrų projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo ir Vaikų dienos centrų projektų vertinimo ir atrankos konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo“
76. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 19 d. įsakymas Nr. A1-61 „Dėl Projektų, skirtų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, rengimo, atrankos, konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugoms teikti 2013–2018 metais, atrankos konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir Projektų, skirtų globėjų (rūpintojų) ir įtėvių paieškos, rengimo, atrankos, konsultavimo ir pagalbos jiems paslaugoms teikti, atrankos vertinimo komisijos sudarymo“
77. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 26 d. įsakymas Nr. A1-128 „Dėl Įstaigų ir organizacijų, teikiančių kompleksines paslaugas krizinėse situacijose esantiems tėvams, auginantiems vaikus, projektų atrankos konkurso organizavimo 2013-2018 metais nuostatų patvirtinimo ir Įstaigų ir organizacijų, teikiančių kompleksines paslaugas krizinėse situacijose esantiems tėvams, auginantiems vaikus, projektų atrankos 2013-2018 metais vertinimo komisijos sudarymo“
78. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. vasario 23 d. įsakymas Nr. A1-107 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų, vienijančių kitas nevyriausybines organizacijas, dirbančias Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos įgyvendinimo srityse ir atstovaujančias jų interesams, 2013 m. projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir komisijos sudarymo“
79. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. A1-44 „Dėl Nacionalinės demografinės (gyventojų) politikos strategijos šeimos gerovės srityje įgyvendinimo 2011–2013 metų priemonių plano patvirtinimo“
80. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. A1-111 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų, dirbančių šeimos gerovės srityje, veiklos projektų atrankos konkurso organizavimo 2011-2013 metais vertinimo komisijos sudarymo ir Nevyriausybinių organizacijų, dirbančių šeimos gerovės srityje, veiklos projektų atrankos konkurso organizavimo 2011–2013 metais nuostatų patvirtinimo“
81. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. A1-67 „Dėl Jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos finansavimo 2013-2014 metais konkurso nuostatų, Atvirų jaunimo centrų veiklos programų finansavimo 2013 metais konkurso nuostatų, Atvirų jaunimo erdvių veiklos programų finansavimo 2013 metais konkurso nuostatų, Jaunimo organizacijų stiprinimo programų finansavimo 2013–2014 metais konkurso nuostatų, Regioninių jaunimo organizacijų tarybų stiprinimo programų finansavimo 2013 metais konkurso nuostatų patvirtinimo“
82. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. birželio 11 d. įsakymas Nr. A1-246 „Dėl Jaunimo socialinės atsakomybės ugdymo projektų „Nugalėti blogį gerumu“ finansavimo 2013 metais nuostatų patvirtinimo“

83. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. A1-240 „Dėl Užsienio lietuvių jaunimo organizacijų veiklos finansavimo 2013 metais konkurso nuostatų patvirtinimo“
84. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. A1-43 „Dėl Nacionalinės neįgaliųjų socialinės integracijos 2013–2019 metų programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“
85. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. A1-239 „Dėl Žmonių, turinčių fizinę negalią, mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektų finansavimo 2013–2015 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“
86. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. A1-345 „Dėl Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
87. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. lapkričio 6 d. įsakymas Nr. A1-489 „Dėl Periodinių ir informacinių leidinių neįgaliesiems leidybos ir platinimo finansavimo 2013 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“
88. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. A1-346 „Dėl Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“
89. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 26 d. įsakymas Nr. A1-125 „Dėl Statinių pritaikymo neįgaliesiems priežiūros projektų finansavimo 2013–2015 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“
90. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. kovo 8 d. įsakymas Nr. A1-107 „Dėl Nevalstybinių organizacijų, ginančių žmogaus teises, veiklos projektų atrankos konkurso organizavimo 2013 metais nuostatų patvirtinimo ir Nevalstybinių organizacijų, ginančių žmogaus teises, veiklos projektų atrankos konkurso komisijos sudarymo“
91. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 19 d. įsakymas Nr. A1-60 „Dėl Projektų, skirtų socialinei pagalbai nukentėjusiesiems nuo prekybos žmonėmis ir priverstinės prostitucijos teikti ir jų grąžinimui į visuomenę ir darbo rinką, vertinimo komisijos sudarymo ir Projektų, skirtų socialinei pagalbai nukentėjusiesiems nuo prekybos žmonėmis ir priverstinės prostitucijos teikti ir jų grąžinimui į visuomenę ir darbo rinką, atrankos konkurso organizavimo 2013–2015 metais nuostatų patvirtinimo“
92. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. liepos 24 d. įsakymas Nr. A1-427 „Valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos įgyvendinimo 2013 m. plano patvirtinimo“
93. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. rugpjūčio 5 d. įsakymas Nr. A1-464 „Dėl Projektų, skirtų valstybinės smurto prieš moteris mažinimo strategijos priemonėms įgyvendinti, atrankos konkursų organizavimo 2013 metais nuostatų patvirtinimo“
94. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. gruodžio 19 d.

- įsakymas Nr. A1-534/V-1072/1V-931 „Dėl Specializuotos pagalbos centrų programos patvirtinimo“
95. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gegužės 24 d. įsakymas Nr. A1-253 „Dėl Specializuotos pagalbos centrų atrankos konkurso organizavimo 2012–2014 metais nuostatų patvirtinimo ir Specializuotos pagalbos centrų atrankos vertinimo komisijos sudarymo“
96. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. A1-31 „Dėl Bendruomenės socialinės plėtros 2011–2013 metų programos patvirtinimo“
97. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. kovo 22 d. įsakymas Nr. A1-164 „Dėl Bendruomenių organizacijų asocijuotų struktūrų projektų finansavimo konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir Bendruomeninių organizacijų asocijuotų struktūrų projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
98. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. A1-203 „Dėl Bendruomenių organizacijų projektų, skirtų šių organizacijų socialinei veiklai palaikyti ir plėtoti, konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir konkursui pateiktų projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
99. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. spalio 16 d. įsakymas Nr. A1-443 „Dėl Bendruomenių tinklalapio administravimo projekto finansavimo konkurso nuostatų patvirtinimo ir Bendruomenių tinklalapio administravimo projekto atrankos komisijos sudarymo“
100. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. vasario 3 d. įsakymas „Dėl Nevyriausybinių sektoriaus plėtros 2011–2013 metų programos patvirtinimo“
101. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. A1-273 „Dėl Regioninių nevyriausybinių organizacijų, dirbančių savanoriškos veiklos organizavimo ir informavimo srityse, projektų finansavimo 2012–2013 m. konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
102. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. A1-426 „Dėl Projekto, skirto Nevyriausybinių sektoriaus plėtros 2011–2013 metų programos įgyvendinimo 1.2 priemonei įgyvendinti, 2013 metų finansavimo konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
103. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. A1-230 „Dėl Projekto, skirto nevyriausybinių sektoriaus plėtros 2011–2013 metų programos įgyvendinimo 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonės įgyvendinti, finansavimo konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo“
104. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. A1-237 „Dėl Vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklos rėmimo 2010–2013 metais“
105. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. kovo 9 d. įsakymas Nr. A1-134 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų, vienijančių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjus ir kitus nukentėjusius nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenis, finansavimo 2012–2014 metų programos patvirtinimo“

106. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. A1-274 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų, vienijančių Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjus ir kitus nukentėjusius nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenis, projektų finansavimo 2012-2014 m. konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo ir projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
107. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. A1-277 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų, skirtų įgyvendinti Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010-2014 metų programos priemonės, atrankos konkurso organizavimo 2012-2013 metams nuostatų patvirtinimo bei projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo“
108. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. rugpjūčio 18 d. įsakymas Nr. A1-371 „Dėl Projekto, skirto įgyvendinti Valstybės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010-2014 metų programos įgyvendinimo priemonių plano 12.3 ir 21.1 priemonės, finansavimo konkurso organizavimo nuostatų patvirtinimo“
109. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. A1-686 „Dėl Profesinės rehabilitacijos metodinių centrų atrankos konkurso ir veiklos projektų finansavimo tvarkos nuostatų patvirtinimo“
110. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. liepos 7 d. įsakymas Nr. A1-323 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų, skirtų įgyvendinti Valstybinės moterų ir vyrų lygių galimybių 2010-2014 metų programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“
111. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-12-19 įsakymas Nr. A1-338 „Dėl Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
112. Lietuvos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009-01-20 įsakymas Nr. A1-22 „Dėl socialinį darbą dirbančių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
113. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. balandžio 2 d. įsakymas Nr. 2V-41-(1.4) „Dėl komisijų, vertinančių jaunimo organizacijų veiklos plėtojimo programų, regioninių jaunimo organizacijų tarybų stiprinimo programų, jaunimo koordinacinės veiklos ir jaunimo politikos plėtojimo tikslinės programos, atvirų jaunimo centrų veiklos programų ir atvirų jaunimo erdvių veiklos programų finansavimo 2013 metais konkursų paraiškų, sudėties patvirtinimo“
114. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. 2V-82-(1.4) „Dėl Užsienio lietuvių jaunimo organizacijų veiklos finansavimo 2013 metais konkurso ir Jaunimo socialinės atsakomybės ugdymo projektų „Nugalėti blogį gerumu“ finansavimo 2013 metais konkurso paraiškas vertinančių komisijų sudarymo ir posėdžių organizavimo“
115. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 2V-13-(1.4) „Dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo lėšomis finansuojamų projektų konkurso paraiškų vertinimo komisijos sudėties patvirtinimo“
116. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. kovo 18 d. įsakymas Nr. 2V-34A-(1.4) „Dėl Jaunimo reikalų departamento prie

- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos komisijų, vertinančių programų finansavimo konkursų paraiškas, darbo reglamento patvirtinimo“
117. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. 2V-79-(1.4) „Dėl Užsienio lietuvių jaunimo organizacijų veiklos finansavimo 2013 metais konkurso ir Jaunimo socialinės atsakomybės ugdymo projektų „Nugalėti blogį gerumu“ finansavimo 2013 metais konkurso paraiškas vertinančių komisijų darbo reglamento tvirtinimo“
118. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. lapkričio 9 d. įsakymas Nr. 2V-157-(1.4) „Dėl Lietuvos ir Lenkijos jaunimo mainų fondo lėšomis 2013 metais finansuojamų projektų konkurso nuostatų patvirtinimo“
119. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. liepos 5 d. įsakymas Nr. V-24 „Dėl 2013–2015 m. žmonių, turinčių fizinę negalią, mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektų vertinimo ir atrankos komisijos darbo organizavimo tvarkos aprašo ir 2013–2015 metų žmonių, turinčių fizinę negalią, mobilumo ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudėties patvirtinimo“
120. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. V-33 „Dėl 2013 metų periodinių leidinių neįgaliesiems leidybos ir platinimo finansavimo projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos aprašo ir 2013 metų periodinių leidinių neįgaliesiems leidybos ir platinimo finansavimo projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudėties patvirtinimo“
121. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. lapkričio 20 d. įsakymas Nr. V-31 „Dėl 2013–2015 metų Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos aprašo ir 2013–2015 metų Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudėties patvirtinimo“
122. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. balandžio 25 d. įsakymas Nr. V-13 „Dėl 2013–2015 m. Statinių pritaikymo neįgaliesiems priežiūros projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos aprašo ir 2013–2015 m. Statinių pritaikymo neįgaliesiems priežiūros projektų vertinimo ir atrankos komisijos sudėties patvirtinimo“
123. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2009 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V-52 „Dėl Profesinės reabilitacijos metodinių centrų atrankos konkurso nuostatų patvirtinimo“
124. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2013 m. balandžio 2 d. įsakymas Nr. V-10 „Dėl Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo sutarčių sudarymo tvarkos aprašo ir Būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijos pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“
125. Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2012 m. liepos 9 d. įsakymas Nr. V-18 „Dėl Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programų (priemonių) įgyvendinimo kontrolės ir Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų vertinimo ir atrankos stebėsenos tvarkos aprašų patvirtinimo“

126. Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2006 m. sausio 3 d. įsakymas Nr. V1-7 „Dėl Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto gyventojų mokesčių mokėjimo ir surinkimo tvarkos patvirtinimo“
127. Socialinių paslaugų priežiūros departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2003 m. rugpjūčio 12 d. įsakymas Nr. V1-53 „Dėl asmenų apgyvendinimo Grįžtančių tremtinių laikino apgyvendinimo punkto svečių kambariuose ir mokesčių už gyvenimą juose mokėjimo tvarkos patvirtinimo“
128. Techninės pagalbos centro prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymas Nr. G1-26 „Dėl efektyvesnio techninių pagalbos priemonių panaudojimo ir grąžinimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės
 apsaugos ir darbo ministerijoje atlikto
 finansinio (teisėtumo) audito
 rezultatų“
 2 priedas

Raštai Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registacijos data	Dokumento numeris
1.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Dėl finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	2013-09-25	S-(10-3337)-2192
2.	Jotainių socialinės globos namai	Dėl Jotainių pensionato gyvenamųjų pastatų renovavimo	2014-05-13	S-(10-3337)-1325
3.	Kupiškio socialinės globos namai	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2014-05-16	S-(10-3337)-1359
4.	Valstybinė darbo inspekcija	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-09	S-(10-3337)-1479
5.	Techninės pagalbos neįgaliesiems centras	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-09	S-(10-3337)-1480
6.	Jaunimo reikalų departamentas	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-13	S-(10-3337)-1534
7.	Utenos socialinės globos namai	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-13	S-(10-3337)-1535
8.	Skemų socialinės globos namai	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-17	S-(10-3337)-1553
9.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-17	S-(10-3337)-1556
10.	Neįgaliųjų reikalų departamentas	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-06-20	S-(10-3337)-1599
11.	Socialinių paslaugų priežiūros departamentas	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-07	S-(10-3337)-1800
12.	Panevėžio teritorinė darbo birža	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-08	S-(10-3337)-1835
13.	Lietuvos darbo birža	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-11	S-(10-3337)-1902
14.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-14	S-(10-3337)-1934
15.	Kauno teritorinė darbo birža	Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2014-07-14	S-(10-3337)-1935

„Dėl Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijoje atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“
3 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Siekiant teisėtai ir racionaliai naudoti valstybės biudžeto ir Užimtumo fondo lėšas, skirtas įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir vykdyti užimtumo programas		
1.1	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai dėl savivaldybėms perduotos valstybinės dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemonės ir gyventojų užimtumo programas funkcijos įgyvendinimą platesne apimti, arba inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimą dėl minėtos funkcijos vykdymo tik viešųjų darbų apimtimi. (ataskaitos 2.1.1 skirsnis);	2015 m. II ketv.
1.2	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, pagal kuriuos rengiant viešųjų darbų programą savivaldybės savarankiškų funkcijų vykdymui priskirtini darbai būtų atskiriami nuo valstybinių funkcijų vykdymo darbų (ataskaitos 2.1.1 skirsnis);	2015 m. II ketv.
1.3	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, kurie detaliau apibrėš viešuosius darbus apibūdinančius laikinumo ir socialinės naudos bendruomenei požymius.	2015 m. II ketv.
1.4	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, kurie nustatys paraiškų steigiamos darbo vietos subsidijai gauti vertinimo detalią metodiką ir vertinimo kriterijus; bus apsvarstytas diferencijuoto subsidijos dydžio pagal steigiamos darbo vietos pobūdį tikslingumas ir atitinkamai inicijuoti teisės aktų pakeitimai.	2015 m. II ketv. 2015 m. I ketv.
1.5	Socialinės apsaugos ir	bus apsvarstyta galimybė	2015 m. I ketv.

	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	ilgesnį nei 36 mėn. laikotarpį subsidijos lėšomis įsteigta darbo vietai išlaikyti ir jį susieti su subsidijos lėšomis įsigyto turto naudingo tarnavimo laiku, taip pat nustatyti minimalų įsteigtos darbo vietos užimtumą	darbo ministerija	nustatyti ilgesnį nei 36 mėn. laikotarpį subsidijos lėšomis įsteigta darbo vietai išlaikyti, susiejant jį su subsidijos lėšomis įsigyto turto naudingo tarnavimo laiku. bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, nustatant minimalų įsteigtos darbo vietos užimtumą.	2015 m. II ketv.
2.	Siekiant užtikrinti lėšų naudojimo transporto kompensacijoms mokėti teisėtumą, nustatyti asmens pateikiamų duomenų apie gyvenamąją vietą ir patirtų transporto išlaidų tikrumą įvertinimo kontrolės priemonės; nesant galimybių įsitikinti patiriamų transporto išlaidų patikimumu, svarstyti esamo transporto išlaidų kompensavimo būdo pakeitimo tikslingumą ir inicijuoti atitinkamus teisės aktų pakeitimus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus apsvaistytas esamo transporto išlaidų kompensavimo būdo pakeitimo tikslingumas ir atitinkamai inicijuoti teisės aktų pakeitimai.	2015 m. I ketv.
3.	Siekiant užtikrinti socialinių įmonių subsidijavimo pagrįstumą ir tikslingumą			
3.1	nustatyti asistento neįgaliam būtinumo įvertinimo kriterijus ir tvarką	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, kurie nustatys asistento neįgaliam būtinumo įvertinimo kriterijus ir tvarką.	2015 m. III ketv.
3.2	inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad subsidija socialinei įmonei už vieną įdarbintą neįgalųjį asmenį būtų skiriama tik pagal vieną teisės aktą, tokiu būdu užtikrinant darbdavio pareigą subsidiariai prisidėti savo lėšomis mokant atlyginimo dalį įdarbintam neįgaliam	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus inicijuoti atitinkamų teisės aktų pakeitimai, kad subsidija socialinei įmonei už vieną įdarbintą neįgalųjį asmenį būtų skiriama tik pagal vieną teisės aktą, tokiu būdu užtikrinant darbdavio pareigą subsidiariai prisidėti savo lėšomis mokant atlyginimo dalį įdarbintam neįgaliam.	2015 m. II ketv.
4.	Siekiant užtikrinti teisėtą ir efektyvų valstybės ir savivaldybės turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo pavaldžiose įstaigose ir sistemiskai spręsti su tuo susijusias problemas			
4.1	kartu su socialinės globos įstaigomis spręsti klausimą dėl neteisėtai sudarytų turto nuomos ir panaudos sutarčių nutraukimo ir naujų konkursų valstybės turto nuomai skelbimo	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	įvertinsime socialinės globos įstaigų sudarytas turto nuomos sutartis, esant galimybėm įpareigosime jas nutraukti ir skelbti naujus konkursus valstybės turto nuomai.	2015 m. IV ketv.
4.2	kartu su socialinės globos įstaigomis svarstyti galimybę teisės aktų nustatyta tvarka gyvenamąsias patalpas, kurios	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	informuojame, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija parengė ir pateikė Seimui svarstyti Paramos būstui	2015 m. IV ketv.

	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	<p>nėra priskirtos ir (ar) naudojamos socialinės globos įstaigose kaip tarnybinės, t. y. pagal jų paskirtį, perduoti valstybės įmonei Turto bankui arba savivaldybės nuosavybėn socialinio būsto fondui formuoti, atsižvelgiant į tai, kad biudžetinių įstaigų vykdoma veikla nėra susijusi su gyvenamųjų patalpų nuoma</p>		<p>įsigyti ar išsinuomoti įstatymo projektą, kuriame numatyta, kad savivaldybės būsto fondas plečiamas ne tik statant naujus arba rekonstruojant ir pritaikant būsto paskirčiai esamus pastatus, perkant ar kitokiu būdu teisėtai įsigyjant gyvenamuosius namus, jų dalis, butus, bet ir savivaldybėms Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka perimant valstybės reikmėms nereikalingas laisvas gyvenamąsias patalpas arba gyvenamąsias patalpas, kuriose gyvena tam tikri asmenys. Tai reiškia, kad savivaldybės galėtų perimti tiek laisvas gyvenamąsias patalpas, tiek gyvenamąsias patalpas su asmenimis (perimant su asmenimis, šios patalpos būtų nuomojamos rinkos kainomis, arba asmenims būtų suteikta galimybė jas įsigyti).</p>	
4.3	<p>keisti neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis tvarką – numatyti teisės aktus atitinkantį techninės pagalbos priemonių perdavimo neįgaliesiems būdą</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p>	<p>bus įvertintos visos galimybės numatyti teisės aktus atitinkantį judėjimo techninės pagalbos priemonių perdavimo neįgaliesiems būdą ir atitinkamai bus pakeistas Neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis ir šių priemonių įsigijimo išlaidų tvarkos aprašas, patvirtintas socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. A1-474.</p>	<p>2015 m. I ketv.</p>
5.	<p>Siekiant užtikrinti skaidrų ir objektyvų atrankos vykdymą ir valstybės biudžeto lėšų paskirstymą</p>			
5.1	<p>parengti ilgalaikę socialinių paslaugų įstaigų investicijų strategiją, numatančią šių įstaigų optimizavimo ar plėtros planus, užtikrinančią šios srities politikos tęstinumą, kryptingas ir tikslingas valstybės investicijas, padėsiančias išspręsti globos įstaigų licencijavimo klausimus</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p>	<p>parengsime socialinės globos įstaigų investicijų 3 metų programą. parengsime socialinės globos įstaigų investicijų ilgalaikę programą.</p>	<p>2015 m. II ketv. 2016 m. IV ketv.</p>

	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/ Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
5.2	reglamentuoti investicijų projektų atrankos komisijos posėdžių periodiškumą ir dokumentavimą, užtikrinantį objektyvią ir atsekamą komisijos darbo eigą, priimamų sprendimų motyvavimą, ir sudarantį sąlygas kilti asmeninei komisijos narių atsakomybei už netinkamus, nepagrįstus ar neobjektyvius sprendimus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus koreguojamas Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos darbo reglamentas.	2015 m. I ketv.
5.3	numatyti pareigą peržiūrėti ir koreguoti investicinius projektus, keičiantis jų vertei, komisijai vertinti vertės pokyčių pagrįstumą, nesiūlomų finansuoti projektų tikslingumą ir būtinybę	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	bus koreguojamas Socialinių paslaugų įstaigų investicijų projektų atrankos komisijos darbo reglamentas ir Valstybės kapitalo investicijų planavimo socialinės apsaugos ir darbo ministerijai priskirtai valdymo sričiai tvarkos aprašas. dėl nesiūlomų finansuoti projektų tolesnio įgyvendinimo tikslingumo.	2015 m. I ketv.
5.4	svarstyti galimybę įpareigoti Jaunimo reikalų departamentą atrankos konkursus vykdyti pagal ministro patvirtintą atrankos konkursų organizavimo tvarką	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštu Jaunimo reikalų departamentas bus įpareigotas laikytis ministro patvirtintos atrankos konkursų organizavimo tvarkos.	2014 m. III ketv.
6.	Siekiant užtikrinti teisingą duomenų pateikimą konsoliduotose finansinėse ataskaitose, pavaldžioms įstaigoms, neteisingai apskaičiuotiems nekilnojamąsias kultūros vertybes, nurodyti jų padarytas klaidas, nustatyti terminą joms ištaisyti ir įpareigoti jas apie tai informuoti Valstybės kontrolę	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	pavaldžioms įstaigoms, neteisingai apskaičiuotiems nekilnojamąsias kultūros vertybes, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštu bus nurodytos jų padarytas klaidos, nustatyti terminai joms ištaisyti. Pavaldžios įstaigos apie atliktus pakeitimus informuos Valstybės kontrolę.	2015 m. II ketv.